

Ministerie van Economische Zaken
via <https://www.internetconsultatie.nl/energiewet/reageren>

Ons kenmerk 2021.003
Behandeld door Roel Kaljee
E-mail rkaljee@energie-nederland.nl
Datum 11 februari 2021
Onderwerp Reactie Energie-Nederland op de internetconsultatie wetsvoorstel Energiewet

Geachte mijnheer, mevrouw,

Energie-Nederland geeft in deze internetconsultatie graag haar reactie op het wetsvoorstel Energiewet.

Energie-Nederland juicht het toe dat de Elektriciteits- en Gaswet worden samengevoegd, gemoderniseerd en aangepast aan de Richtlijnen en Verordeningen van het EU Clean Energy Package. Vrije keuze van leverancier en andere aanbieders van energiediensten staat hierin centraal en dat onderschrijft Energie-Nederland ten volle. Nederland kent alweer enkele decennia een geliberaliseerde energiemarkt. Het resultaat daarvan is een hoge graad van concurrentie tussen leveranciers; een grote mate van overstappen van consumenten tussen leveranciers; concurrerende prijzen en een

innovatieve energiemarkt met vele decentrale initiatieven voor de opwekking van duurzame energie door middel van zon en wind.

Energie-Nederland steunt verbetering en actualisering van de regelgeving

Met het wetsvoorstel wordt op veel punten een structurele verbetering en actualisering van de regelgeving gerealiseerd. Energie-Nederland juicht dit van harte toe. Waar het de implementatie van de Europese Richtlijn en Verordening betreft zijn deze beleidsneutraal overgenomen en daarbinnen waar noodzakelijk aan de Nederlandse situatie aangepast. Belangrijk is dat onderkent wordt dat met de volwassen energiemarkt die Nederland kent enige vorm van prijsregulering overbodig is geworden. Het consequent beleggen van de balansverantwoordelijkheid bij alle marktdeelnemers maakt dat het toerekenen van kosten vanuit het energiesysteem overzichtelijk en eenduidig blijft.

De bevestiging van de faciliterende rol van de netbeheerder ten behoeve van de marktdeelnemers onderstreept dat de markt(werking) het uitgangspunt is voor het organiseren van het netwerk. Het niet langer weigeren van transportcapaciteit, maar dat het beschikbaar stellen van transportcapaciteit slechts wordt uitgesteld is daar een goed voorbeeld van. Zo is het ook belangrijk dat aan de gecreëerde mogelijkheid voor cascadering van de gastransportkosten daadwerkelijk uitvoering wordt gegeven.

De onderliggende structuur voor het delen van gegevens, voor zowel systeemprocessen als het delen van gegevens door de eindafnemer, legt een goede basis om binnen de sector de governance hiervoor verder vorm te geven.

Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) en Ministeriële Regeling (MR)

Bij vele onderwerpen in dit wetsvoorstel is bepaald, dat ze nader uitgewerkt zullen of kunnen worden bij AMvB of MR. De nader te regelen onderwerpen zijn vaak technisch van aard en kennen een zekere mate van complexiteit. Gezien de inhoud van deze onderwerpen en regelingen en de daarmee samenhangende grote operationele impact op de energiemarkt ziet Energie-Nederland in titel 6.4 graag opgenomen, dat bij de totstandkoming van alle Algemene Maatregelen van Bestuur en alle Ministeriële Regelingen de stakeholders uit de energiemarkt de gelegenheid krijgen hun input te leveren ofwel door middel van een zogenoemde voorhangprocedure ofwel door middel van een internetconsultatie.

Overgangsrecht

Gelet op deze (technische) complexiteit en de te verwachte (operationele) impact van het voorliggend wetsvoorstel is een overgangperiode van groot belang en dienen alle marktdeelnemers voldoende implementatietijd te krijgen. Energie-Nederland pleit er

dan ook voor dat hier voldoende rekening mee wordt gehouden. In dat kader pleit Energie-Nederland er dan ook voor dat hoofdstuk 2 slechts van toepassing is op overeenkomsten die zijn aangegaan na inwerkingtreden van de Energiewet.

Belangrijkste opmerkingen en zorgen

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Energie-Nederland onderschrijft het belang van goede definities. Die zorgen er immers voor dat er geen onduidelijkheid kan bestaan over hetgeen de wet dan wel wetgever bedoelt of bedoeld heeft. In het wetsvoorstel valt een aantal zaken op die volgens Energie-Nederland leiden tot onduidelijkheid en complexiteit.

Stroomlijning van de definities in de Energiewet met de definities uit de Europese Richtlijnen en Verordeningen

Energie-Nederland constateert dat een aantal definities uit de Europese richtlijnen en verordeningen niet 1 op 1 is overgenomen. Dit heeft tot gevolg dat een aantal voorgestelde definities een andere, veelal beperktere omvang heeft. Dit kan een aanzienlijke impact hebben, zoals bijvoorbeeld bij de aangepaste definitie van het begrip aggregatie. Overigens is Energie-Nederland primair van mening dat de definities 1 op 1 overgenomen dienen te worden tenzij dat evident niet mogelijk is in verband met de Nederlandse situatie.

Ontbrekende definities

In het wetsvoorstel wordt soms de term marktdeelnemer en soms de term marktpartij gehanteerd. Geen van beide zijn op dit moment gedefinieerd. Energie-Nederland stelt voor de definitie uit VO 2019/943 over te nemen en het begrip marktpartij te vervangen door het begrip marktdeelnemer: *“een natuurlijke persoon of rechtspersoon die elektriciteit of gas aankoopt, verkoopt, of produceert, aan aggregatie doet of vraagrespons- of energieopslagdiensten verstrekt, onder meer door het plaatsen van handelsorders op een of meerdere elektriciteitsmarkten, waaronder op balanceringsenergiemarkten”*.

Benoemen van de activiteit in plaats van de marktdeelnemer

Er zijn verschillende zogenoemde werkwoord-definities opgenomen (bijvoorbeeld aggregeren, handelen, leveren). Deze definities zijn overbodig aangezien er ofwel een algemeen aanvaarde betekenis is, ofwel omdat de definitie geen toegevoegde waarde heeft ofwel omdat er een zelfstandig naamwoord is gedefinieerd in de Europese regelingen, die de lading beter dekt. Energie-Nederland stelt dan ook voor de

werkwoord-definities te schrappen en de zelfstandig-naamwoord-definitie uit de Europese regelingen over te nemen. Dit komt de eenvoud van het wetsvoorstel ten goede.

Begrippen integraal toepasbaar voor elektriciteit én gas

Het wetsvoorstel voorziet onder meer in de implementatie van het Clean Energy Package (CEP). Echter, een nieuw Europees pakket met regels voor gas is nog in voorbereiding. Alhoewel het CEP enkel ziet op elektriciteit, gaat het wetsvoorstel ervan uit dat diverse bepalingen een soortgelijke rationale en relevantie hebben voor gas. Tegen die achtergrond en gelet op de in het wetsvoorstel beoogde integratie van elektriciteit en gas zijn in het wetsvoorstel, waar mogelijk en relevant, bepalingen van elektriciteit ook toegepast op gas waarbij de keuze is gebaseerd op thema's waar vanuit het perspectief van het nationale beleid het niet wenselijk of niet logisch is hierin onderscheid te maken.

Er zijn fundamentele verschillen tussen de gas- en elektriciteitsmarkt waardoor het niet altijd mogelijk is deze volledig te integreren in een en dezelfde bepaling. Energie-Nederland verzoekt de wetgever dan ook hier de nodige aandacht aan te besteden en waar mogelijk het nieuwe Europese pakket met regels voor gas af te wachten en deze op een juiste wijze te implementeren in de Nederlandse wetgeving.

Hoofdstuk 2 Energiemarkten

Energie-Nederland vindt het passend dat de zogenaamde vangnetregulering wordt afgeschaft waardoor de daarmee gepaard gaande administratieve lasten verdwijnen. Ook is het passend dat dit wetsontwerp expliciet bepaalt dat een eindafnemer een vrije keuze heeft in zijn leverancier, aggregator en balansverantwoordelijke. Daarnaast heeft een eindafnemer de keuze om deel te nemen aan een lokale energiegemeenschap en energie hiervan af te nemen. Energie-Nederland tekent daarbij wel aan dat voorkomen moet worden dat er onbedoeld ruimte wordt gecreëerd voor freerider-gedrag en er kosten in het energiesysteem worden veroorzaakt die door anderen dan de initiatiefnemer gedragen moeten worden. Dit draagt bij aan een level playing field. Wij doen daarom enkele voorstellen voor het stellen van extra eisen (zie Opmerkingen en vragen – hoofdstuk 2, verdere toelichting bij artikel 2.1.5 en artikel 2.2.15).

Een bron van zorg is de toename van administratieve lasten die wordt veroorzaakt door het nieuwe begrippenkader voor eindafnemers. Zijn de beschermingsbepalingen in de huidige wetgeving opgehangen aan de technische kenmerken van de aansluiting, in dit wetsontwerp worden de begrippen huishoudelijke eindafnemer, micro -onderneming en kleine onderneming daarvoor geïntroduceerd en is de mate van bescherming gekoppeld

aan de aard van de eindafnemer. Deze begrippen komen voort uit de Europese regelgeving en moeten worden geïmplementeerd. Energie-Nederland pleit ervoor de vaststelling en controle van de aard van de eindafnemer, die moeilijker vast te stellen en veranderlijker is dan een technisch kenmerk, op een zodanige wijze in de Energiewet op te nemen dat de administratieve last voor de marktdeelnemers zoveel mogelijk beperkt blijft. Een voorbeeld hiervan is de jaarlijkse controle die een leverancier moet uitvoeren om na te gaan welk type eindafnemer een klant is (artikel 2.2.2 lid 4). De last die dit meebrengt is buitenproportioneel. Wij stellen dan ook voor om dit anders in te richten (zie onder meer artikel 2.2.2).

Daarbij merken we op dat de structuur van hoofdstuk 2 gecompliceerd is ten gevolge van de versplintering van de rechten van de diverse categorieën eindafnemers over verschillende afdelingen en artikelen. Er zou voor gekozen kunnen worden om het eerste deel van hoofdstuk 2 te richten op alle eindafnemers. Het tweede deel van hoofdstuk 2 zou vervolgens gericht kunnen worden op de uitzonderingen op de bescherming of de aanvullingen daarop.

Balanceringsverantwoordelijkheid

Het wetsvoorstel is onduidelijk ten aanzien van het beleggen van de balanceringsverantwoordelijkheid. In Nederland zijn de balanshandhaving en de onbalansmarkt onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Dit in tegenstelling tot veel andere landen in Europa. Prikkel in de onbalansmarkt zorgen ervoor dat de markt via de BRP's het systeem meeregelt. Het is dus van groot belang dat dit consistent en eenduidig is. Er mag geen onduidelijkheid zijn over de positie op de allocatiepunten in het systeem. Balanceringsverantwoordelijken moeten in staat zijn een goede voorspelling te maken op basis waarvan zij afgerekend kunnen worden. Als er leemtes of dubbelstellingen ontstaan, vertroebelen de prikkels en krijgt TenneT problemen met de balanshandhaving.

In dit licht is het van belang dat dat alleen balansverantwoordelijkheid wordt gedragen voor de onttrekking/invoeding door elektrische installaties die niet door een andere installatie worden beïnvloed, teneinde goede voorspellingen mogelijk te maken. Dit principe geldt ook voor de activiteiten van een onafhankelijke aankoopgroepering die balansverantwoordelijkheid draagt voor de onbalans die hij veroorzaakt in het systeem.

Energie-Nederland stelt daarom voor de volgende uitgangspunten te hanteren:

- Balansverantwoordelijkheid kan alleen gedragen worden over de fysieke positie op een allocatiepunt.
- Er kan maar 1 BRP actief zijn op een enkel allocatiepunt.

- Achter een allocatiepunt bevindt zich een elektrisch afgescheiden installatie. Uitzondering is een seriële opstelling waarbij alleen het secundaire allocatiepunt een installatie meet die elektrisch afgescheiden is.
- Bij een seriële opstelling van allocatiepunten moeten alle punten door hetzelfde meetbedrijf gemeten worden om tot eenduidige allocatie te komen.
- Bij een opstelling van allocatiepunten die toch elektrisch met elkaar verbonden zijn moet op alle allocatiepunten op de aansluiting dezelfde BRP actief zijn.
- Onafhankelijke aankooporganisaties zijn verantwoordelijk voor de onbalans die zijn veroorzaken in het systeem.

Generiek uitgaan van marktdeelnemer

Zoals bij de opmerkingen op hoofdstuk 1 al is genoemd: de Europese regelingen benoemen wel activiteiten, maar geen partijen/rollen. Het gebruik van de verschillende rollen in het wetsvoorstel wekt verwarring, doordat de rollen gekoppeld worden aan een bepaalde activiteit. Het is transparanter om de generieke term “marktdeelnemer” te gebruiken en om vervolgens op een bepaald allocatiepunt dezelfde regels voor alle marktdeelnemers die diensten leveren aan de systeemgebruikers/eindafnemers op dat allocatiepunt van toepassing te verklaren. Dit betekent ook dat leveren (verkopen) ook door een marktdeelnemer gedaan kan worden die dat verder aggregaat of dat terugleveren (kopen, aankopen) ook gedaan kan worden door een marktdeelnemer die zich leverancier noemt. Dit geeft partijen meer flexibiliteit om producten te ontwikkelen. Dit komt de marktwerking ten goede en voorkomt hindernissen.

Hoofdstuk 3 Beheer van elektriciteits- en gassystemen

Het wetsvoorstel bevat diverse aanzetten voor een aanscherping van het regime voor het investeren door systeembeheerders in hun systemen teneinde schaarste en congestie te voorkomen. Dat is op zichzelf toe te juichen, maar op een aantal punten stelt Energie-Nederland voor dat er meer dwingende bepalingen in de Energiewet worden opgenomen. Onder meer moeten onze inziens de regels voor investeringsplannen meer prikkels bevatten voor de daadwerkelijke uitvoering van de plannen en is input vanuit de ontwikkelende marktdeelnemers in een vroeg stadium noodzakelijk om de juiste beslissingen voor investeringen te kunnen nemen. Marktinput en een periodieke evaluatie van de uitvoering moeten daarom een plek in de Energiewet krijgen. Ook moet in de investeringsplannen duidelijk worden opgenomen hoe de systeembeheerder zijn systeem voorbereidt op een RES alsmede op de plannen van de industrieclusters. De KPI's van de systeembeheerders moeten hierop worden aangepast.

De aansluitaak en transporttaak worden aangepast in dit wetsvoorstel. Energie-Nederland vindt het positief dat een systeembeheerder een zware bewijsplicht heeft

voor het uitstellen van de aanleg van een grote aansluiting. Ook moet een systeembeheerder deugdelijk onderbouwen als er onvoldoende transportcapaciteit is en wanneer dit is opgelost. Energie-Nederland verzoekt een en ander in AMvB's vast te leggen. Van een transparante offerte voor de aansluiting tot en met tijdige realisatie van de aansluiting en het transport blijkt in de praktijk een grote uitdaging waarvoor lagere regelgeving en toezicht door ACM noodzakelijk is.

Hierbij mag de rol van congestiemanagement niet ontbreken in de onderbouwing van de systeembeheerder. Hoewel congestiemanagement naar de aard tijdelijk is, kan het toch een oplossing bieden voor het toelaten van een nieuwe aansluiting. Bestaande aansluitingen worden niet benadeeld aangezien zij kunnen meedoen aan congestiemanagement.

Energie-Nederland maakt zich zorgen over de kansen van marktdeelnemers om opslag, flexibiliteitsdiensten of NFOD aan te bieden aan systeembeheerders wanneer daarvoor het criterium van kosteneffectiviteit of efficiency geldt. Een toets, die wordt gebaseerd op het criterium "economisch efficiënt" betekent dat wordt getoetst of de systeembeheerder zelf kan voorzien in een alternatieve dienst tegen een lagere kostprijs. Dit heeft het risico dat dat er alleen gekeken wordt naar korte termijn efficiency en niet naar de kostprijzdalingen en innovaties die de markt kan voortbrengen. Om de markt een kans te geven zou de toets moeten zijn of de markt een redelijke prijs hanteert, die in concurrentie tot stand komt.

Energie-Nederland merkt op, dat op pagina 33 en 91 van de Memorie van Toelichting wordt gesproken over afwijkende aansluitmodaliteiten. Eén van deze afwijkingen betreft de aansluiting via cable pooling. Onlangs is een daartoe strekkende bepaling opgenomen in de huidige Elektriciteitswet (artikel 1 lid 7). Dit onderdeel ontbreekt in het wetsvoorstel. Overigens merkt Energie-Nederland op, dat de huidige bepaling nog niet goed aansluit bij de praktijk. Energie-Nederland verzoekt om deze bepaling alsnog op te nemen in het wetsvoorstel en de bepaling aan te passen aan de praktijk, zoals wordt voorgesteld in hoofdstuk 1 van de bijlage ("afwijkende aansluitmodaliteiten").

Tot slot merken wij op dat de waarborgen voor onafhankelijk systeembeheer in het kader van de warmte-activiteiten van een infrastructuurbedrijf in de laatste versie van het wetsontwerp voor de Wet op de collectieve Warmtevoorzieningen (WcW) nog niet zijn opgenomen in deze consultatieversie. Energie-Nederland wijst op het belang van deze waarborgen en pleit ervoor dat er ook extra waarborgen komen tegen bevoordeling van het eigen warmtenetbedrijf door een systeembeheerder:

- a. de systeembeheerder levert geen goederen of diensten aan een infrastructuurbedrijf in de groep, dat een warmte infrastructuur aanlegt of beheert, tegen een vergoeding

- die lager is dan de redelijkerwijs daaraan toe te rekenen kosten (voorkomen kruissubsidie);
- b. de systeembeheerder verschaft geen informatie aan een infrastructuurbedrijf in de groep, die een warmte infrastructuur aanlegt of beheert, zodanig dat het infrastructuurbedrijf daar voordelen aan kan ontleen ten opzichte van andere potentiële warmtenetbeheerders;
  - c. het voor infrastructuurbedrijven in de groep, die warmte-infrastructuur aanleggen of beheren, - evenals voor de systeembeheerders elektriciteit en gas geldt - verplicht stellen van boekhoudkundige regels en van het laten uitvoeren van een externe controle op de toepassing van die regels.

Regelgeving rondom afsluiting gas

Energie-Nederland merkt op dat indien in de Omgevingswet of in een van de op basis daarvan opgestelde AMvB's wordt opgenomen, dat gemeenten in hun Omgevingsplan regels kunnen stellen gericht op het beëindigen van de voorziening voor aardgas, de aansluitaak zoals genoemd in de Energiewet dient te vervallen. Daarmee vervalt ook de taak om aansluitingen in gebruik te geven vanaf moment benoemd in het Omgevingsplan.

In de Energiewet dient tevens te worden opgenomen dat ruimte wordt gegeven voor ACM om systeembeheerders een voorziening te laten opbouwen voor kosten die samenhangen met de afbouw van het gasnet alsmede dat uitzonderingen op het verbod om in het gebied nog langer aardgas te transporteren mogelijk zijn voor bepaalde gasleveringen ten behoeve van specifieke (zakelijke) afnemers/toepassingen en/of specifieke gebouwen.

Om dit te regelen dient in de Energiewet een link gemaakt te worden met de Omgevingswet en/of Omgevingsplannen van gemeenten. Daarnaast dient naar de mening van Energie-Nederland de Energiewet gecheckt te worden op die afwijking van rechten en plichten ten aanzien van de gasaansluitingen en waar nodig dient een nieuwe definitie of verwijzing betreffende (nieuwe) bepalingen in de Omgevingswet opgenomen te worden.

Hoofdstuk 4 Beheren en uitwisselen van gegevens

Algemeen verbindend als uitgangspunt

Door de beoogde opheffing van de Informatiecode elektriciteit en gas hebben we als Energie-Nederland grote zorgen dat de reikwijdte van de voorgestelde oplossing onvoldoende is om alle marktdeelnemers te binden. Daarom vragen we uw ministerie om óf de gehele Informatiecode elektriciteit en gas in een MR te vatten óf om te

waarborgen dat de gezamenlijk overeengekomen besluitvorming een verplichtende status voor alle partijen verkrijgt, ook voor de partijen die geen lid zijn van het besluitvormingsorgaan van de gezamenlijke marktpartijen.

Taakbeschrijving van gegevensuitwisselingsentiteit heeft nog aanpassing nodig zodat onafhankelijkheid gewaarborgd is

De wijze waarop de taak van de gegevensuitwisselingsentiteit is opgeschreven dient volgens Energie-Nederland te worden aangepast conform het hierover door de gezamenlijke marktdeelnemers vastgestelde ontwerp van het afsprakenstelsel waarin ook uw ministerie zich kan vinden. De gebruikte bewoording in het wetsvoorstel laat op onderdelen nog te veel ruimte voor een te nauwe, te brede of dubbelzinnige interpretatie ten aanzien van de samenwerking van de systeembeheerders met de markt bij de uitvoering van de genoemde marktfacilitering. Op deze punten zijn wij reeds in gesprek met uw ministerie.

Gegevensuitwisselingsentiteit geen beheerder van gegevens

Ondanks dat het wetsvoorstel dit nu wel mogelijk maakt, is het geenszins de bedoeling dat de gegevensuitwisselingsentiteit zelf (ook) registers gaat beheren. De positie en taken van de gegevensuitwisselingsentiteit staan niet toe dat deze de verantwoordelijkheid over registers krijgt. Dit zien wij graag aangepast worden.

Hoofdstuk 5 Uitvoering, toezicht en handhaving

In de Energiewet wordt een deel van de regels uit de codes overgenomen in een Ministeriële Regeling of AMvB. Het gaat met name om de bepalingen uit de Meetcodes en de Informatiecode. Echter ook onderdelen uit andere codes worden gedeeltelijk in een Ministeriële Regeling of AMvB geregeld. De uitwerking volgt meestal in de voorwaarden en methoden, die vervolgens door ACM vastgesteld worden. Energie-Nederland maakt zich zorgen over de rechtsbescherming en rechtszekerheid.

Deze zorgen zijn gebaseerd op het feit, dat de inhoud van de hier bedoelde regels en codes vaak uitermate technisch van aard is. Daarnaast hebben deze regels en codes een aanzienlijke invloed op het reilen en zeilen van de energiemarkt. Ten gevolge van het voorgestelde systeem is de rechtsbescherming veel ingewikkelder en complexer.

De totstandkoming van een Ministeriële Regeling of AMvB zal grotendeels buiten de marktdeelnemers om geschieden. Dit blijkt ook uit pagina 152 van de Memorie van Toelichting. Daar wordt gesteld: *“Het verplaatsen van regels uit (technische) codes naar Algemene Maatregelen van Bestuur en Ministeriële Regelingen zorgt voor minder inspraak in het proces voor marktpartijen. De marktpartijen vrezen dat dit er op de*

langere termijn toe leidt dat een deel van de regels minder goed op de praktijk aansluiten dan in de huidige situatie, mede omdat het proces om een Ministeriële Regeling te wijzigen langer duurt dan een codewijziging. Dit zal op termijn dan ook tot extra kosten kunnen gaan leiden voor bedrijven in de energiesector.” Indien de Ministeriële Regeling of AMvB vervolgens wordt geconsulteerd of wordt voorgehangen hebben de marktdeelnemers slechts achteraf de mogelijkheid om te reageren. Na vaststelling hebben zij geen rechtsmiddel meer om onjuistheden of onvolledigheden te repareren.

Ook de aard van de codes, voor zover zij door ACM vastgesteld zullen worden, verandert. Het worden voorwaarden van de systeembeheerders, die vooraf voorgelegd zullen worden aan ACM. Hooguit tegen de goedkeuring kan eventueel een rechtsmiddel worden ingediend. Na goedkeuring dienen de systeembeheerders de voorwaarden op te nemen in de privaatrechtelijke overeenkomst met de systeemgebruiker. Pas op dat moment is de systeembeheerder aan de voorwaarden gehouden. Indien in de overeenkomst een beding wordt opgenomen dat in strijd is met deze door ACM goedgekeurde voorwaarden is dat beding nietig. Echter daarvoor zal de individuele systeemgebruiker een stap naar de civiele rechter moeten nemen. Een civiele procedure gaat gemoeid met meer kosten en de bewijslast is zwaarder. Ook hier laat de Memorie van Toelichting zich over uit op pagina 152: *“Als zaken uit (technische) codes private afspraken worden, die niet algemeen verbindend worden verklaard, is er minder juridische afdwingbaarheid. Respondenten geven aan dat dit kan leiden tot rechtsonzekerheid. Daarnaast geeft het extra (eenmalige) kosten om de private afspraken te maken”*.

Tot slot merkt Energie-Nederland op, dat slechts de systeembeheerders een voorstel kunnen doen voor dergelijke codes of wijziging daarvan. Marktdeelnemers hebben dat initiatiefrecht niet ondanks het feit dat in eerdere wetgevingstrajecten is toegezegd dat zij ook een dergelijk initiatiefrecht zouden krijgen.

Vervolg

In de bijlage vindt u onze antwoorden op de twee gestelde consultatievragen en vervolgens een meer gedetailleerd overzicht van onze verbetervoorstellen.

We realiseren ons dat het wetsvoorstel nog niet op alle punten volledig uitgewerkt is en nog nadere discussie zal vergen bij de verdere uitwerking. Ook voor Energie-Nederland geldt daarom dat sommige commentaren fundamenteel van aard zijn en we worden graag betrokken bij het vervolg.

Bij alle suggesties en verbetervoorstellen zijn wij uitgegaan van de Europese Richtlijnen en Verordeningen. Waar dit leidt tot verschillen in interpretatie gaan we hier graag met u over in gesprek.

Met het vorenstaande gaan wij ervan uit u voldoende geïnformeerd te hebben. Indien daar behoefte aan bestaat is Energie-Nederland uiteraard bereid tot het geven van een nadere toelichting.

Met vriendelijke groeten,

Roel Kaljee
Programmamanager

Bijlage

- Consultatievragen en verbetervoorstellen

Bijlage

Consultatievragen en verbetervoorstellen

Inhoudsopgave

Beantwoording consultatievraag 1 - <i>experimenteerruimte</i>	14
Beantwoording consultatievraag 2 – <i>randvoorwaarden tijdelijke taken</i>	15
Opmerkingen en vragen – <i>Hoofdstuk 1</i>	19
Opmerkingen en vragen – <i>Hoofdstuk 2</i>	36
Opmerkingen en vragen – <i>Hoofdstuk 3</i>	58
Opmerkingen en vragen – <i>Hoofdstuk 4</i>	74
Opmerkingen en vragen – <i>Hoofdstuk 5</i>	84
Opmerkingen en vragen – <i>Hoofdstuk 6</i>	91
Opmerkingen en vragen – <i>Hoofdstuk 7</i>	92

Beantwoording consultatievraag 1 - *experimenteerimte*

Vraag: "In de huidige Elektriciteitswet 1998 zit een artikel om te kunnen experimenteren. De reikwijdte van dit artikel zou worden verbreed met de Wet Voortgang Energietransitie. Dit artikel zal niet inwerking treden vanwege het zwaarwegende advies van de Raad van State over de algemene maatregel van bestuur. Wij vragen daarom expliciet of een experimenteerbepaling in dit wetsvoorstel nodig is, en als nodig, waar deze dan op zou moeten zien."

Energie-Nederland constateert dat er al veel mogelijkheden zijn tot experimenteren. Energie-Nederland begrijpt het advies van de Raad van State en ziet derhalve in beginsel geen noodzaak voor een experimenteerbepaling in het nieuwe wetsvoorstel.

In de eerste plaats blijft experimenteren mogelijk op grond van de Crisis- en Herstelwet en vervolgens de Omgevingswet. In de tweede plaats wordt met dit wetsvoorstel een aantal knelpunten in de praktijk weggenomen, die in eerdere instantie aanleiding waren om experimenten toe te staan. Met het wegnemen van deze knelpunten is de noodzaak tot experimenteren afgenomen.

Met de implementatie van de Europese Verordening (2019/943) en Richtlijn (2019/944) worden al diverse mogelijkheden voor systeembeheerders ingevoerd om de markt te bevragen bij problemen in het systeem. Deze bepalingen beogen innovatie en oplossingen vanuit de markt te stimuleren en marktverstoring te voorkomen.

Voorts kenmerkt de Nederlandse elektriciteitsmarkt zich door een hoge graad van concurrentie en innovaties. Voor de investeringszekerheid van marktdeelnemers is het zeer belangrijk dat de rol van de systeembeheerder goed is verankerd. Experimenteermogelijkheden voor systeembeheerders leiden tot onzekerheid in de markt. De afgelopen jaren is in de praktijk gebleken dat ontheffingen door de ACM goed kunnen werken om in specifieke gevallen bij uitzondering de systeembeheerder toe te staan af te wijken van de geldende regels. Ook om die reden is een extra experimenteerbepaling in de Energiewet niet nodig.

In de praktijk zijn het vooral andere wetten dan de nieuwe Energiewet die obstakels kunnen vormen voor experimenteren. Hierbij valt te denken aan de belastingwetgeving of aan de Omgevingswet. Dit is echter niet relevant in deze context.

Beantwoording consultatievraag 2 – randvoorwaarden tijdelijke taken

Vraag: “Met de inwerkingtreding van de wet Voortgang Energietransitie is het mogelijk om tijdelijke taken aan de systeembeheerder toe te kennen. Van deze mogelijkheid is tot op heden geen gebruik gemaakt. In het Klimaatakkoord is opgenomen dat onderzocht zal worden hoe ruimte kan worden gecreëerd voor systeembeheerders om binnen demonstratieprojecten ervaring op te doen op het gebied van het transport van waterstof. Wij vragen welke randvoorwaarden voor de taak voor waterstof in het wetsvoorstel en bijbehorende AMvB dienen te worden geborgd.”

1. De waterstofeconomie is van belang voor de transitie

Energie-Nederland ziet het belang van de ontwikkeling van de waterstofeconomie en de benodigde waterstofinfrastructuur, niet alleen voor de industrie maar ook voor de gebouwde omgeving. De markt heeft in de afgelopen jaren al diverse industriële waterstofprojecten tot stand gebracht –waaronder infrastructuur voor het transport van waterstof in Nederland (met aansluiting op België en Frankrijk). Voor de gebouwde omgeving speelt waterstof nog geen rol.

Om de energietransitie te ondersteunen en te stimuleren is systeemintegratie nodig. Meerdere vormen voor systeemintegratie (power to heat, power to gas, gas to power) zijn al relevant aan het worden.

2. Een wettelijk kader is nodig

De vraag is hoe de bestaande marktinitiatieven op het gebied van waterstof zich verder gaan ontwikkelen. Zal er een landelijke waterstofinfrastructuur ontstaan, is bijvoorbeeld een vraag. Ook is het de vraag of en hoe waterstof een rol kan spelen in de verduurzaming van de gebouwde omgeving. In ieder geval leidt het ontbreken van een wettelijk kader momenteel tot onduidelijkheden en vragen. Daarom is het nodig om nu een specifiek wettelijk kader voor waterstof te ontwikkelen.

In de ogen van Energie-Nederland is een belangrijk uitgangspunt dat de productie en opslag van waterstof een marktactiviteit betreffen. Duidelijke regels over eigendom en beheer van elektrolyzers door een infrastructuurbedrijf/systeembeheerder elektriciteit of gas zijn nodig.

Het wettelijk kader zal ook duidelijke regels moeten bevatten over de noodzaak tot het opleggen van wettelijke taken voor aanleg en beheer van waterstoftransportnetten en/of waterstofdistributienetten. Het opleggen van deze wettelijke taken zal op transparante en non-discrimatoire wijze moeten gebeuren. Als besloten zou worden deze wettelijke taken op te leggen aan de huidige publieke gassysteembeheerders, moeten er extra waarborgen komen tegen kruissubsidie en andere vormen van bevoordeling.

Omschrijving van een taak van systeembeheerders

Het wettelijk kader zal dus ook moeten voorzien in een taak tot aanleg en beheer van waterstofleidingen die omschrijft waar en hoe en welke aan te wijzen waterstofsysteembeheerder(s) een plicht heeft (hebben) tot aanleg en beheer van waterstofnetten en op welke wijze de tarieven hiervoor worden vastgesteld. Een alternatief kan zijn dat de taak alleen bestaat uit een aansluitplicht voor die situaties waarin zowel een waterstofproducent, een leverancier als eindafnemers verzoeken om een aansluiting. Dit is voornamelijk afdoende om pilots te faciliteren. Indien bestaande gassysteembeheerders een dergelijke taak opgelegd zouden krijgen vereist dat een afzonderlijke regulering van de kostentoedeling en tarieven om onafhankelijk gassysteembeheer te borgen.

3. Tijdelijke, niet permanente, taken in het algemeen niet geschikt voor waterstof

Tegen de achtergrond van het bovenstaande gaat Energie-Nederland in op de consultatievraag over tijdelijke taken voor de huidige (gas)systeembeheerder. Allereerst merken wij op dat een wettelijke taak, die tijdelijk of permanent is, voor een publieke systeembeheerder geen betrekking mag hebben op de ontwikkeling van marktactiviteiten op het gebied van waterstof, die een directe relatie hebben met de energiemarkt. Hierbij verwijzen wij ook naar de reactie van Energie-Nederland op de consultatie van ACM over de nevenactiviteiten van netwerkbedrijven.¹ Daarin heeft Energie-Nederland erop gewezen dat de rol van de huidige netwerkbedrijven (infrastructuurbedrijven in de Energiewet) beperkt moet blijven tot aanleg en beheer van infrastructuur en installaties zoals elektrolyse-apparaten en zich niet zou mogen uitstrekken tot commerciële exploitatie en activiteiten zoals handel en productie van waterstof. Hierbij past een vorm van non-discriminatoire toegang voor producenten tot de elektrolyse-apparaten.

Ten tweede merken wij op dat tijdelijke taken per definitie een beperkte looptijd hebben en dat de aanleg van waterstofnetten gepaard gaat met investeringen die over langere tijd worden afgeschreven. Een taak, die tijdelijk is en niet permanent, lijkt met andere woorden weinig geschikt voor waterstofinitiatieven. Dat kan anders liggen als er zicht is op een definitieve wettelijke taak.

4. Alleen tijdelijke taken voor beheer waterstofnetten indien noodzakelijk en urgent

Bij het opleggen van een tijdelijke taak moet worden voldaan **aan de eis van noodzakelijkheid en urgentie**. In dat licht merkt Energie-Nederland het volgende op, waarbij we een onderscheid maken tussen;

---

¹ <https://www.energie-nederland.nl/energie-nederland-over-acm-advies-over-rol-netwerkbedrijven-warmte-borg-een-gelijk-speelveld-voor-alle-partijen-in-de-markt/>

- (1) 100% waterstofnetten en;
- (2) bijmenging in gasnetten.

Ad 1. Beheer van 100% Waterstofnetten

Waterstof bevindt zich in een ontwikkelingsfase en het is nog onduidelijk wat het volledige potentieel van waterstof is. Waterstof wordt in de gebouwde omgeving thans niet gedistribueerd. Een enkel proefproject wordt opgestart. Wat infrastructuur betreft, is momenteel een fijnmazig gasnet aanwezig dat in beginsel gedeeltelijk geschikt is voor de distributie van waterstof. Voor het gebruik van waterstof in de industrie is al op enkele plekken infrastructuur aangelegd, zowel binnen industrieclusters alsook tussen industrieclusters.

- **Wettelijk kader gewenst voor waterstoftransport in de industrie**
Teneinde de ontwikkeling van de waterstof infrastructuur (en dus ook de waterstof productie en levering) verder te brengen, zal het in eerste instantie vooral gaan om het verbinden van enkele (nieuwe) producenten met grote industriële afnemers of clusters. Zulke stappen kunnen in eerste instantie gezet worden door niet alleen private partijen maar ook door de huidige (gas)infrastructuurbedrijven, die waterstofnetten mogen aanleggen en beheren volgens de regeling over toegestane nevenactiviteiten in de huidige Gas- en Elektriciteitswet. Het is echter niet uit te sluiten dat deze stappen niet worden gezet, en dat er behoefte is aan een partij die een wettelijke taak opgelegd krijgt tot het aanleggen en beheren van waterstof infrastructuur. Hiervoor is een wettelijk kader noodzakelijk, waarin criteria worden aangegeven voor het opleggen van een wettelijke transporttaak. Een potentiële tijdelijke taak voor waterstoftransport zal in het licht van dit wettelijk kader moeten worden gezien.
- **Tijdelijke taak voor waterstof distributie in gebouwde omgeving**
In de gebouwde omgeving lijkt het niet waarschijnlijk dat op korte termijn wijken volledig zullen over schakelen op waterstof. Er is wel sprake van enkele kleinschalige pilots met 100 % waterstof. Voor die pilots ontbreekt thans een wettelijk kader voor de aanleg en het beheer van een waterstof distributienetwerk. Een tijdelijke taak voor een gasdistributiesysteembeheerder kan daarom overwogen worden maar eerst zal onderzocht moeten worden of die noodzakelijk of urgent is. Die noodzakelijkheid ontbreekt vooralsnog als het om nieuwe netten gaat. Dit kan worden uitgevoerd door een infrastructuurbedrijf of iedere andere onderneming. Als het gaat om het gebruik van bestaande gassystemen dan

moet eerst worden onderzocht of het bijvoorbeeld mogelijk is dat het gasdistributiesysteem wordt afgesloten en overgedragen aan een marktdeelnemer, die het systeem ombouwt tot een waterstofdistributienet. Ook in het geval waarin een tijdelijke taak aan een gasdistributiesysteembeheerder zou worden opgedragen dient duidelijk te worden bepaald hoe de financiering wordt ingericht (niet uit kruissubsidie met het huidige (gas)systeembeheer).

Ad 2. Bijmenging van waterstof in gasnetten

Daarnaast is het bijmengen van waterstof in de bestaande gassystemen een mogelijkheid om de vraag naar waterstof te stimuleren en de waterstofeconomie in de gebouwde omgeving op gang te helpen.

In dat licht geeft Energie-Nederland in overweging om een tijdelijke taak aan de gasdistributie- en gastransportsysteembeheerders toe te kennen in de vorm van een aansluit- en invoedplicht (en daarmee een recht voor waterstofleveranciers). Een dergelijk recht kan het mogelijk maken om waterstof, die wordt bijgemengd bij aardgas, te leveren aan eindafnemers in de gebouwde omgeving. De benodigde administratieve instrumenten, zoals waterstofcertificaten, zullen hiervoor verder moeten worden ontwikkeld. Dit recht verschaft daarmee experimenteerruimte aan alle partijen in de keten (producenten, systeembeheer en leveranciers). Uiteraard zou een dergelijk recht binnen de technische- en veiligheidsmarges moeten passen (nb. Duitsland kent een bijmengmogelijkheid tot 2%).

Deze taak kan voornamelijk tijdelijk van aard zijn zolang er geen duidelijke richting vanuit de industrie is en zolang onduidelijk is welke rol waterstof in de gebouwde omgeving gaat spelen.

Als daadwerkelijk overwogen wordt een bijmengtaak in de Energiewet op te nemen dan dienen tegelijkertijd voorzieningen voor de financiering van deze tijdelijke taak getroffen te worden. Kruissubsidie vanuit wettelijke monopolie-activiteiten zal voorkomen moeten worden.

Opmerkingen en vragen – Hoofdstuk 1

Ontbrekende definities

Energie-Nederland is van mening dat voor een goed begrip van de wet ook de volgende begrippen uit Richtlijn 2019/944 overgenomen moeten worden:

- Actieve afnemer (artikel 2 sub 8 RL 2019/944); immers ook in de Nederlandse situatie kennen we eindafnemers die zich bezighouden met meer dan alleen leveren en afnemen.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de definitie uit RL 2019/944 over te nemen: *een eindafnemer, of een groep gezamenlijk optredende eindafnemers, die op eigen terrein binnen afgebakende grenzen of, indien toegestaan door een lidstaat, op andere terreinen opgewekte elektriciteit verbruiken of opslaan, die door henzelf opgewekte elektriciteit verkopen, of die deelnemen aan flexibiliteits- of energie-efficiëntieregelingen, mits die activiteiten niet hun belangrijkste commerciële of professionele activiteit vormen.*

- Energieopslag (artikel 2 sub 59 RL 2019/944); In het wetsvoorstel wordt op diverse plaatsen gesproken over energieopslag of een energieopslagfaciliteit. Dit begrip is in het wetsvoorstel niet gedefinieerd.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de definitie uit RL 2019/944 over te nemen: *“in het elektriciteitssysteem, het uitstellen van het uiteindelijke gebruik van elektriciteit tot een later moment dan het moment waarop de elektriciteit is opgewekt, of het omzetten van elektrische energie in een vorm van energie die kan worden opgeslagen, het opslaan van dergelijke energie, en de daaropvolgend omzetting van dergelijke energie in elektrische energie.”*

- Marktdeelnemer (artikel 1 sub 25 van VO 2019/943); In het wetsvoorstel wordt nu soms ‘marktdeelnemer’ en soms ‘marktpartij’ gehanteerd. Geen van beide zijn op dit moment gedefinieerd.² In dit document wordt zo veel mogelijk het begrip marktdeelnemer gehanteerd. Echter bij citaten van artikelen is dat niet altijd geschied. Energie-Nederland is graag bereid hier nadere input op te leveren.

---

² In de volgende artikelen staat het begrip marktpartij opgenomen. Dit begrip kan vervangen worden door marktdeelnemer: 1.1 (primair) allocatiepunt / 2.2.26 lid 3 / 3.3.9 lid 2 / 3.4.11 lid 4 / 3.4.34 / 5.1.9 lid 1 / 5.1.10 lid 3 / 5.1.11 lid 1 sub g

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de definitie uit VO 2019/943 over te nemen.

“Marktdeelnemer”: een natuurlijke persoon of rechtspersoon die elektriciteit aankoopt, verkoopt, of produceert, aan aggregatie doet of vraagrespons- of energieopslagdiensten verstrekt, onder meer door het plaatsen van handelsorders op een of meerdere elektriciteitsmarkten, waaronder op balanceringsenergiemarkten en het begrip marktpartij in de Energiewet te vervangen door marktdeelnemer.”

Andere ontbrekende definitie is de definitie van ‘omschakelen’ uit de Gaswet. Dit begrip is met de Wet van 20 mei 2020 tot wijziging van de Gaswet toegevoegd. De definitie luidt: *“het voorzien van een afnemer van een aansluiting, met een doorlaatwaarde van groter dan 40m³(n) per uur, waarmee hoogcalorisch gas kan worden onttrokken aan het gastransportnet met een voor die aansluiting geschikte druk en voldoende capaciteit, welke in de plaats treedt van de aansluiting waarmee laagcalorisch gas aan het gastransportnet wordt onttrokken.”*

Meetverantwoordelijke

Energie-Nederland constateert, dat het begrip ‘meetverantwoordelijke’ niet in het wetsvoorstel is opgenomen.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de definitie van het begrip ‘meetverantwoordelijke’ uit de huidige Begrippencode Gas/Electriciteit over te nemen.

Definities

Aan het einde van hoofdstuk 1 is een aantal artikelen opgenomen ten einde de definities nader te nuanceren. Energie-Nederland stelt voor ter bevordering van de transparantie en ter vereenvoudiging om deze artikelen te verwerken in de betrokken definities.

Aangeslotene

Energie-Nederland begrijpt niet waarom dit begrip in het wetsvoorstel is opgenomen. Enerzijds komt het begrip niet voor in RL 2019/944 of in VO 2019/943. Anderzijds komt het begrip ‘aangeslotene’ heel erg veel overeen met het begrip ‘systeemgebruiker’. Onduidelijk is wat het verschil is. Overal waar in het wetsvoorstel het begrip ‘aangeslotene’ staat vermeld wordt eigenlijk de systeemgebruiker bedoeld. Het begrip ‘systeemgebruiker’ impliceert dat men gebruik maakt van een aansluiting.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor het begrip 'aangeslotene' overal te vervangen door 'systeemgebruiker' of '(eind)afnemer'. Aan de definitie van 'systeemgebruiker' zou dan voor zover noodzakelijk toegevoegd kunnen worden 'door middel van een aansluiting'. De definitie 'aangeslotene' kan dan komen te vervallen.

Systeemgebruiker: Natuurlijke persoon of rechtspersoon, *die door middel van een aansluiting* levert aan of afneemt van een systeem.

In principe zou de algemene Europese term 'systeemgebruiker' gebruikt kunnen worden in 95% van de gevallen waar in het wetsvoorstel 'aangeslotene' gebruikt wordt. In sommige situaties, die specifiek zijn gericht op de Nederlandse situatie kan dat echter niet.

Aansluiting³

Een aansluiting is onder andere gedefinieerd als een of meer verbindingen tussen een onroerende zaak en een systeem. Onduidelijk is of een dergelijke aansluiting tot een systeem behoort of eigendom is van de systeemgebruiker. In de definitie van het begrip distributiesysteem voor elektriciteit wordt alleen gesproken over leidingen en daarmee verbonden hulpmiddelen. Er wordt niet gesproken over de verbindingen of aansluitingen.

Voorstel

In de verschillende definities van 'systeem' de verbindingen (aansluiting) voor zover noodzakelijk meenemen.

In de tweede plaats is in de definitie van aansluiting onderdeel a. de koppeling met een onroerende zaak gehandhaafd. In artikel 47 lid 1 Wet belastingen op milieugrondslag wordt een net iets andere definitie gehanteerd (*een aansluiting van een in Nederland gelegen onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet waardering onroerende zaken op een Nederlands distributienet waaruit elektriciteit of aardgas aan de gebruiker wordt geleverd; een aansluiting kan bestaan uit een of meer leveringspunten*). Dit heeft in het verleden tot onduidelijkheden en rechtszaken geleid.

---

³ De definitie in STROOM luidt als volgt: *één of meer leidingen en daarmee verbonden hulpmiddelen, niet zijnde transformatoren, schakelsystemen en verdeelstations, ten behoeve van transport van elektriciteit of gas tussen een systeem en een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet waardering onroerende zaken, niet zijnde een systeem dat wordt beheerd door een systeembeheerder, of tussen een systeem en een op zee gelegen windpark*

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de beide definities gelijk te trekken.

Afwijkende aansluitmodaliteiten

Uit de Memorie van Toelichting pagina 32 en pagina 91 blijkt dat de mogelijkheid dat meerdere productielocaties gebruikmaken van eenzelfde aansluiting (ook wel cable pooling genoemd) in het wetsvoorstel geregeld wordt. Deze mogelijkheid is Energie-Nederland echter (nog) niet tegengekomen in de tekst van het wetsvoorstel. Het zou voor de hand liggen dit te regelen in hoofdstuk 1.

Voorstel

Voor de uitwerking van de mogelijkheid van cable pooling zou de tekst van artikel 1 lid 7 van de huidige Elektriciteitswet als uitgangspunt kunnen worden genomen. Deze bepaling luidt als volgt: *“Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde worden één of meer windparken of zonneweides op land, of een combinatie daarvan die zich in elkaars onmiddellijke nabijheid bevinden, samen met het bijbehorende stelsel van verbindingen, beschouwd als één productie-installatie en één onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet waardering onroerende zaken, indien:*

- a. ten behoeve van die windparken, zonneweides of een combinatie daarvan gezamenlijk een aanvraag is gedaan bij een netbeheerder om aangesloten te worden op dezelfde aansluiting; en*
- b. de gevraagde aansluitcapaciteit meer bedraagt dan 2 MVA.”*

Deze bepaling zal echter verder moeten worden aangevuld en aangescherpt om in de praktijk écht bruikbaar te zijn. In de eerste plaats ontbreekt in de huidige bepaling de mogelijkheid van cable pooling voor bestaande productie-installaties. Op dit moment is niet duidelijk of de in de huidige Elektriciteitswet opgenomen bepaling alleen ziet op nieuwe wind- en/of zonneparken, dan wel ook toepasbaar is voor bestaande installaties die uitgebreid worden. Overigens wordt dit op pagina 91 van de Memorie van Toelichting ook al onderkend: *“In de Energiewet wordt echter verheldert (sic) dat ook bestaande windparken een aansluiting moeten kunnen combineren met een nieuwe zonneweide, of andersom, als de techniek dat toestaan (sic).”* Energie-Nederland stelt voor deze mogelijkheid op te nemen in het wetsvoorstel.

Daarnaast zou wat Energie-Nederland betreft de mogelijkheid van cable pooling niet beperkt moeten worden tot de combinatie windpark + zonneweide. In de praktijk blijkt ook behoefte aan de mogelijkheid om de aansluiting van een bestaande grijze productie-installatie (zoals bijvoorbeeld een gascentrale) te combineren met een groene

productie-installatie (zoals bijvoorbeeld een windpark, een zonneweide). Tevens moet worden gedacht aan de mogelijkheid om ook batterijen gebruik te laten maken van de mogelijkheid van cable pooling.

Het komt de energietransitie ten goede als de reikwijdte van de bepaling inzake cable pooling in de Energiewet met inachtneming van bovenstaande punten wordt verbreed. Tot slot merkt Energie-Nederland volledigheidshalve op dat in veel projecten waar sprake is van een combinatie van grijze productie-installaties/ windparken/ zonneweides/ batterijen ook sprake is van verschillende ondernemingen die vanwege de ligging gebruik willen maken van één aansluiting. Het zou goed zijn als daar rekening mee wordt gehouden bij de nadere uitwerking van de bepaling inzake cable pooling in de Energiewet.

Aggregeren/Aggregatie

De voorgestelde definitie wijkt aanzienlijk af van de definitie in artikel 2 sub 18 van RL 2019/944 *“(een functie van een natuurlijke of rechtspersoon die de belasting of de opgewekte elektriciteit van verschillende afnemers voor de verkoop, koop of veiling op een elektriciteitsmarkt combineert).”* In deze definitie is elke belasting en elke productie van elke grootafnemer of eindafnemer opgenomen. De scope is veel groter. In de voorgestelde definitie is de scope veel beperkter en gaat het alleen over opwek en flexibiliteit van eindafnemers. Grootafnemers en producenten zijn uitgesloten. De vraag is bovendien of de productie van een energiegemeenschap daar onder valt.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de definitie van aggregatie uit RL 2019/944 letterlijk over te nemen.

Allocatiepunt

De voorgestelde definitie is abstract omschreven als dit vergeleken wordt met het huidige begrip in de Begrippencode Elektriciteit. Het huidige begrip is als volgt gedefinieerd: *“Virtueel punt ter plaatse van het overdrachtpunt van een aansluiting, waar de energie-uitwisseling tussen een installatie en het net administratief aan een marktpartij wordt toegewezen alsof de meting op het overdrachtpunt van de aansluiting heeft plaatsgevonden.”*

Verder is het van groot belang dat het allocatiepunt dient om de balansverantwoordelijkheid eenduidig waar te kunnen maken voor een marktdeelnemer. Er kan dan ook maar balansverantwoordelijke partij actief zijn op een allocatiepunt.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de volgende definitie te hanteren. *“Allocatiepunt: virtueel punt waar de energie-uitwisseling tussen een installatie en het systeem eenduidig wordt toegewezen aan een daarop actieve marktdeelnemer om de marktprocessen van die marktdeelnemer te kunnen uitvoeren. Voorbeelden zijn verkoop, aankoop en balanceringsverantwoordelijkheid. Specifiek voor balanceringsverantwoordelijkheid betekent eenduidigheid dat er maar een balansverantwoordelijke per allocatiepunt actief kan zijn, waar de onbalans eenduidig aan toegewezen kan worden.”*

Balanceringsverantwoordelijke voor elektriciteit/gas

De voorgestelde definitie is veel beperkter dan de definitie van artikel 2 sub 14 van VO 2019/943: *“een marktdeelnemer of de door deze gekozen vertegenwoordiger die verantwoordelijk is voor diens onbalans op de elektriciteitsmarkt.”*

De definitie van balanceringsverantwoordelijke in artikel 2 sub 7 van VO 2017/2195 (EBGL) is overigens vrijwel identiek, met dien verstande, dat hier het begrip ‘marktpartij’ wordt gehanteerd in plaats van ‘marktdeelnemer’. Deze definitie verwoordt de kern van de functie van deze rol, te weten het in balans houden van de elektriciteitsmarkt. De voorgestelde definitie legt de nadruk op de erkenning en niet op de activiteit.

Bovendien dient aangegeven te worden, dat de marktdeelnemer balansverantwoordelijk is voor de door hem gemeten waarden.

Overigens vraagt Energie-Nederland zich af waarom hier een onderscheid wordt gemaakt voor gas en elektriciteit.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de definitie van artikel 2 sub 14 van VO 2019/943 over te nemen. Voor gas geldt mutatis mutandis hetzelfde. Voor duidelijk in de wet is het goed voor de nadere beschrijving van de activiteit te verwijzen naar de VO 2017/2195 EBGL en de VO 312/2014 NCBAL voor respectievelijk elektriciteit en gas.

Balanceringsportfolio

In artikel 3 sub 13 van VO 312/2014 (NCBAL) staat balanceringsportfolio als volgt gedefinieerd: *een groepering van de invoedingen en onttrekkingen van een netgebruiker.*

Vraag

Energie-Nederland vraagt zich af waarom deze definitie niet 1 op 1 is overgenomen.

Beheerder van een gesloten systeem

Een gesloten systeem wordt beschreven in artikel 3.2.6. In artikel 3.2.6 lid 1 sub a staat bepaald, dat een eigenaar van een gesloten distributiesysteem niet is aangewezen als systeembeheerder. Echter op grond van artikel 3.2.2 lid 2 sub a wijst ACM de eigenaar van een gesloten distributiesysteem aan als beheerder van dat systeem

Voorstel

Wijziging verwijzing naar artikel 3.2.6 of artikel 3.2.2 lid 2.

Buitenlandse transmissiesysteembeheerder

In Nederland worden de Nederlandse systemen beheerd door Nederlandse systeembeheerders. Naast het Nederlandse systeem kennen wij interconnectoren. Dat zijn transmissiesystemen met een lidstaat of met een derde land. Interconnectorbeheerders zijn eveneens aangewezen. Energie-Nederland begrijpt dan ook niet wat de toegevoegde waarde is van dit begrip.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor dit begrip te schrappen.

Congestie

In de voorgestelde definitie is het onduidelijk of het gaat om contractuele of fysieke congestie. De definitie van artikel 2 sub 4 VO 2019/943 is overigens helder: *“een situatie waarin niet aan alle verzoeken van marktdeelnemers betreffende handel tussen netgebieden kan worden voldaan, aangezien de fysieke stromen op de netelementen die niet in deze stromen kunnen voorzien daardoor in aanzienlijke mate zouden worden getroffen.”*

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de definitie uit de Verordening te hanteren.

Connectiepunt

De voorgestelde definitie luidt: *“fysiek punt dat een aangrenzend landelijk transportsysteem voor gas verbindt met het Nederlands transmissiesysteem voor gas of met een interconnector voor gas of een productienet voor gas verbindt met het Nederlandse transmissiesysteem voor gas.”*

Voorstel

Het woord 'productienet' vervangen door het woord 'productiesysteem'.

Directe lijn

De voorgestelde definitie luidt: *één of meer leidingen en daarmee verbonden hulpmiddelen ten behoeve van transport van elektriciteit of gas, die voldoen aan artikel 3.2.8, eerste lid, niet zijnde een systeem of een binnen een installatie gelegen leiding.*
De definitie in artikel 2 sub 41 RL 2019/944 luidt: *een elektriciteitslijn die een geïsoleerde productielocatie met een geïsoleerde afnemer verbindt, of een elektriciteitslijn die een elektriciteitsproducent en een elektriciteitsleverancier met elkaar verbindt om hun eigen vestigingen, dochterondernemingen en afnemers direct te bevoorraden.*
Deze definitie geeft veel meer duiding en sluit meer aan bij artikel 3.2.8 dan de voorgestelde definitie.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de definitie uit RL 2019/944 te gebruiken met dien verstande dat 'electriciteitslijn' wordt vervangen door 'een stelsel van verbindingen'.

Distributiesysteem voor gas/elektriciteit

In de definitie wordt gesproken over 'leidingen en daarmee verbonden hulpmiddelen'. Dat is dus exclusief de aansluiting.
Tevens zou explicieter tot uitdrukking moeten worden gebracht dat een 'directe lijn' en een 'installatie' niet onder deze definitie vallen (conform de definitie van "net" in de Elektriciteitswet 1998)

Voorstel

Energie-Nederland stelt op grond van eerdere discussies en geschillen de aansluiting toe te bedelen aan het systeem.

Eindafnemer

De voorgestelde definitie luidt: "natuurlijke persoon of rechtspersoon die is aangesloten op het systeem en elektriciteit of gas koopt voor eigen gebruik."

Vraag

Energie-Nederland vraagt zich af waarom 'het aangesloten zijn op een systeem' een kernvoorwaarde in deze definitie is. Een afnemer kan alleen gas of elektriciteit voor eigen gebruik kopen als hij is aangesloten. Hij is dan een systeemgebruiker.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de volgende definitie te hanteren: *“Eindafnemer’: een systeemgebruiker die elektriciteit of gas afneemt voor eigen gebruik.”*

Elektriciteitsprogramma

De voorgestelde definitie luidt: *“som van de handelsprogramma’s van een balanceringsverantwoordelijke voor elektriciteit handelsbericht over een bepaalde tijdsperiode.”*

Voorstel

Energie-Nederland stelt de volgende aanpassing voor: *“som van de handelsberichten op de aansluitingen en allocatiepunten in een portfolio over een bepaalde tijdsperiode van een balanceringsverantwoordelijke voor elektriciteit.”*

Energiebedrijf

De voorgestelde definitie luidt: *“natuurlijke persoon of rechtspersoon die actief is op het terrein van het leveren, aggregeren, balanceren, opslaan, verhandelen of produceren van elektriciteit of gas maar die geen eindafnemer of systeembeheerder is.”*

Het begrip ‘energiebedrijf’ heeft geen toegevoegde waarde en wordt alleen gebruikt in de artikelen 2.1.3 en 2.1.4.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor het de definitie van ‘energiebedrijf’ te schrappen en in de artikelen 2.1.3 en 2.1.4 ‘energiebedrijf’ te vervangen door ‘marktdelnemer’.

Energiegemeenschap

De voorgestelde definitie wijkt af van de definitie in artikel 2 sub 1 van RL 2019/944. In de definitie en in artikel 2.1.5 ontbreekt een opsomming van de mogelijke activiteiten van een energiegemeenschap, zoals opgenomen sub c in de definitie van RL 2019/944.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de opsomming uit sub c in de definitie van RL 2019/944 over te nemen.

Energie uit hernieuwbare bronnen

In het wetsvoorstel luidt de definitie: *“energie die is opgewekt uit hernieuwbare bronnen of energie die is opgewekt met gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen.”*

In artikel 2 sub 1 van RL 2018/2001 zijn hernieuwbare bronnen als volgt gedefinieerd: *“wind, zon, omgevingslucht, oppervlaktewater, aardwarmte, zee, waterkracht, biomassa, stortgas, rioolwaterzuiveringsgas en biogas.”*

Vraag

Energie-Nederland vraagt zich af wat het verschil is tussen het **eerste** deel *-is opgewekt uit hernieuwbare bronnen-* en het **tweede** deel *- met gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen-* van de definitie.

Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen

De voorgestelde definitie luidt: *“elektriciteit die:*

- a. is opgewekt met hernieuwbare bronnen of van energie uit hernieuwbare bronnen in een installatie die uitsluitend gebruik maakt van hernieuwbare bronnen;*
- b. is opgewekt met hernieuwbare bronnen of energie uit hernieuwbare bronnen in een hybride installatie die ook met conventionele bronnen werkt, of*
- c. is opgewekt met hernieuwbare bronnen en die wordt gebruikt voor accumulatiesystemen, en met uitzondering van elektriciteit die afkomstig is van accumulatiesystemen.”*

Voorstellen

1. Energie-Nederland stelt voor de onderstreepte onderdelen (hierboven) te schrappen.
2. Energie-Nederland constateert, dat in de definitie van “elektriciteit uit hernieuwbare bronnen” sub c het woord ‘accumulatiesystemen’ niet is gedefinieerd. Energie-Nederland stelt voor hier alsnog een definitie voor op te nemen.

Vraag

Energie-Nederland vraagt zich af wat hiermee wordt bedoeld met hetgeen sub c is bepaald.

Gas uit hernieuwbare bronnen

De voorgestelde definitie voor gas uit hernieuwbare bronnen wijkt af van de definitie van gas voor wat betreft lid b. De zinsnede “[...] krachtens 2.20 ingevoerd kan worden op een systeem [...]” ontbreekt bij de definitie van gas uit hernieuwbare bronnen.

Vraag

Energie-Nederland vraagt zich af waarom de definitie voor gas uit hernieuwbare bronnen afwijkt van het tweede deel van de definitie van gas.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de definitie voor gas uit hernieuwbare bronnen gelijk te stellen aan de definitie van gas.

Grootafnemer

De voorgestelde definitie luidt: *“natuurlijke persoon of rechtspersoon die elektriciteit of gas koopt voor wederverkoop. Deze definitie wijkt af van de definitie zoals die luidt in artikel 2 sub 2 van VO 2019/944: een natuurlijke persoon of rechtspersoon die elektriciteit of gas koopt voor wederverkoop binnen of buiten het systeem waarop deze persoon aangesloten is.”*

Voorstel

Nu er naar de mening van Energie-Nederland geen reden is af te wijken van de Europese definitie stelt Energie-Nederland voor deze definitie 1 op 1 over te nemen en met de aanvulling gas: *een natuurlijke persoon of rechtspersoon die elektriciteit of gas koopt voor wederverkoop binnen of buiten het systeem waarop deze persoon aangesloten is.*

Handelaar

Dit begrip wordt slechts eenmaal in het wetsvoorstel gehanteerd. Het heeft naar de mening van Energie-Nederland geen toegevoegde waarde.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor dit begrip te schrappen.

Huishoudelijke eindafnemer

De voorgestelde definitie luidt: *'natuurlijke persoon die is aangesloten op het systeem en elektriciteit of gas afneemt voor eigen huishoudelijk gebruik.'*

Zoals aan het begin van dit hoofdstuk is aangegeven zouden de artikelen aan het einde van hoofdstuk 1 teneinde de complexiteit te verminderen en de eenvoud te bevorderen geïncorporeerd moeten worden in de begripsdefinities. Energie-Nederland vraagt zich af waarom 'het aangesloten zijn op een systeem' een kernvoorwaarde in deze definitie is. Een eindafnemer kan alleen gas of elektriciteit voor eigen gebruik kopen als hij is aangesloten. Hij is dan een systeemgebruiker.

Voorstellen

1. Schrapen van het onderstreepte onderdeel;
2. Toevoegen: *Van een huishoudelijke eindafnemer is tevens sprake indien er sprake is van een micro-onderneming voor zover de werkzaamheden die door deze natuurlijke persoon of micro-onderneming worden verricht vanuit een gebouw met een woonbestemming en dat gebouw beschikt over een kleine aansluiting;*
3. In de Memorie van Toelichting dient nader beschreven te worden op welke wijze wordt vastgesteld of een gebouw een woonbestemming heeft. Zoals bijvoorbeeld vanuit kadaster (het centrale register van de systeembeheerders zouden met deze gegevens kunnen worden aangevuld, zodat alle marktpartijen met dezelfde informatie werken) of via aanvinklijst.

Infrastructuurbedrijf

De voorgestelde definitie luidt: *"de verzameling van rechtspersonen in de infrastructuurgroep met uitzondering van één of meer systeembeheerders.* Net als in de infrastructuurgroep gaat het hier om een aantal bedrijven/verzameling/groep. Waarschijnlijk is hier bedoeld de andere bedrijven dan een systeembeheerder aan te duiden binnen een infrastructuurgroep".

Voorstel

De rechtspersonen in de infrastructuurgroep niet zijnde een systeembeheerder.

Inkomstenbesluit

De definitie bestaat louter uit een verwijzing naar artikel 3.8.4 en heeft daarmee geen toegevoegde waarde.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor deze definitie te schrappen.

Installatie

De definitie is erg uitgebreid. De huidige definitie in de begrippencodes luidt: *“het samenstel van elektrisch/gas materieel en leidingen van een aangeslotene, te rekenen na het overdrachtpunt van de aansluiting.”*

Op grond van de huidige systematiek van de Elektriciteitswet kwalificeert een samenstel van verbindingen waarop slechts de eigenaar zelf is aangesloten als een “installatie”, maar zodra daar een derde op wordt aangesloten als een “net”. In de Salinco-uitspraak (ECLI:NL:CBB:2012:BX4120) heeft het CBb geoordeeld dat ook sprake is van een “derde” als verschillende vennootschappen uit dezelfde groep op hetzelfde samenstel van verbindingen zijn aangesloten. Energie-Nederland merkt op dat achter de aansluiting er sprake kan zijn van verschillend eigenaarschap van de verschillende installaties.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de huidige definitie te handhaven en (al dan niet in de Memorie van Toelichting) expliciet tot uitdrukking te brengen dat in de gevallen waar sprake is van onderscheiden rechtspersonen/vennootschappen binnen dezelfde groep die zijn aangesloten op het samenstel van verbindingen, sprake is van een “installatie” en pas sprake is van een “derde” (en daarmee kwalificatie als distributiesysteem) in de gevallen dat de onderscheiden rechtspersonen/vennootschappen niet tot dezelfde groep behoren.

Installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling

Hier is in tegenstelling tot de overige verwijzingen de gehele ‘geschiedenis’ van de richtlijn genoemd.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor hier net als bij de overige verwijzingen te volstaan met de verwijzing naar Richtlijn 2012/27.

Interconnectiepunt

In de definitie bestaat uit een verwijzing naar een definitie in VO 2017/459.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor om in het kader van de consistentie net als bij andere definities uit Europese richtlijnen of verordeningen de definitie uit artikel 3 lid 2 van VO 2017/459 over te nemen: *“fysiek of virtueel punt dat aangrenzende entry/exit-systemen met elkaar verbindt of dat een entry/exit-systeem verbindt met een interconnector, voor zover voor deze punten boekingsprocedures voor systeemgebruikers gelden.”*

Interconnectorbeheerder voor elektriciteit/gas verzamelbegrip

Er wordt in de definitie verwezen naar artikel 3.2.8. Dit artikel heeft echter betrekking op een directe lijn.

Wijziging

Energie-Nederland stelt voor de verwijzing aan te passen in artikel 3.2.2.

Leveren/Leverancier/Levering

De voorgestelde definitie luidt: *“verkopen van elektriciteit of gas aan eindafnemers. De definitie in artikel 2 sub 12 van RL 2019/944 luidt: verkoop, wederverkoop daaronder begrepen, van elektriciteit aan afnemer. De voorgestelde definitie leidt ertoe, dat leveren aan niet-eindafnemers, zoals grootafnemers, handelaren of producenten niet in de definitie is inbegrepen.”*

Voorts is een leverancier naar de mening van Energie-Nederland aan te merken als een grootafnemer of marktdeelnemer die elektriciteit of gas levert aan eindafnemers

Voorstellen

1. Energie-Nederland stelt voor de definitie uit artikel 2 sub 12 van RL 2019/944 van levering (*verkoop, wederverkoop daaronder begrepen, van elektriciteit of gas aan afnemer*) over te nemen.
2. Energie-Nederland stelt voor de definitie van leverancier te schrappen.

Meter

De voorgestelde definitie luidt: *“meter voor elektriciteit of gas, niet zijnde een op afstand benaderbare meetinrichting of een conventionele meetinrichting.”*

Vraag

Energie-Nederland vraagt zich af wat voor meter hier wordt bedoeld.

Slimme meetinrichting

Er is sprake van een verzamelbegrip en individuele begrippen voor gas en elektriciteit. Dit maakt het wetsvoorstel onnodig complex.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor één begrip te definiëren en wel als volgt: *“elektronische meetinrichting die het verbruik of de invoeding van elektriciteit of gas meet en die de functionaliteit heeft om meetgegevens te verzenden als ook instructies te ontvangen door middel van een vorm van elektronische communicatie.”*

Conventionele meetinrichting

Er is sprake van een verzamelbegrip en individuele begrippen voor gas en elektriciteit. Dit maakt het wetsvoorstel onnodig complex.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor één begrip te definiëren en wel als volgt: *“een analoge meter of een elektronische meter die het verbruik of de invoeding van elektriciteit of gas meet zonder de functionaliteit om gegevens zowel te verzenden als te ontvangen of waarvan deze functionaliteit administratief is uitgezet.”*

Methodebesluit

De voorgestelde definitie bestaat louter uit een verwijzing naar een artikel.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor deze definitie te laten vervallen. Het heeft geen toegevoegde waarde.

Onderneming

In de voorgestelde definitie wordt louter verwezen naar een artikel in het VWEU. Het VWEU heeft rechtstreekse werking. Bovendien staat in artikel 101 VWEU geen definitie opgenomen. Er staan alleen regels opgenomen die gelden voor ondernemingen.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor deze definitie te schrappen. Het heeft geen toegevoegde waarde.

Overdrachtspunt

De voorgestelde definitie luidt: *punt dat de overgang markeert tussen een aansluiting en een installatie of tussen twee systemen*. Ten opzichte van de huidige definitie is het begrip 'fysiek' weggelaten.

Voorstel

Ter voorkoming van verwarring en ter verduidelijking stelt Energie-Nederland voor om het begrip 'fysiek' in te voegen voor het woord 'punt'.

Tijdelijke taken

In de voorgestelde definitie wordt verwezen naar alleen verwezen naar artikel 3.4.36. Dit moet zijn 3.4.34. Deze definitie voegt niets toe.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor deze definitie te schrappen.

Vraagrespon

In de voorgestelde definitie staat: verandering van elektriciteitsbelasting bij eindafnemers. In de definitie van artikel 2 sub 20 van RL 2019/944 staat verandering van elektriciteitsbelasting door eindafnemers. Bovendien is de definitie uit de Richtlijn vollediger en duidelijker.

Voorstel.

Energie-Nederland stelt voor de definitie uit RL 2019/944 over te nemen: "*de verandering van de elektriciteitsbelasting door eindafnemers ten opzichte van hun normale of bestaande verbruikspatronen, in reactie op de marktsignalen, waaronder tijdvariabele elektriciteitsprijzen of financiële prikkels, of in reactie op het aanvaarden van het bod van de eindafnemer, individueel of via aggregatie, om vraagvermindering of -verhoging voor een bepaalde prijs te verkopen op de georganiseerde markt, zoals gedefinieerd in Artikel 2, punt 4, van de Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1348/2014 van de Commissie.*"

Zeggenschap

De aanhef is onnodig complex.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de aanhef als volgt te wijzigen: *“de mogelijkheid om op grond van feitelijke of juridische omstandigheden een beslissende invloed uit te oefenen op de activiteiten van een onderneming, met name [...]”*

Opmerkingen en vragen – Hoofdstuk 2

Titel 2.1 algemene bepalingen

In dit hoofdstuk worden aparte rechten en plichten vastgelegd voor leveren en aggregeren terwijl beide activiteiten een vorm van marktdeelname zijn waarvoor regels over bescherming van de eindafnemer (huishoudelijke afnemers en micro-ondernemingen) moeten gelden.

Voorstel

In het licht van een level playing field stelt Energie-Nederland voor dat er in dit hoofdstuk een algemeen regime komt dat gelijk is voor marktdeelnemers die leveren of aggregeren en waarvoor in gelijke mate de verplichtingen op het gebied van de consumentenbescherming gelden.

Daarbij merken we tevens op dat de structuur van hoofdstuk 2 gecompliceerd is ten gevolge van de versplintering van de rechten van eindafnemers over verschillende afdelingen en artikelen. Er zou voor gekozen kunnen worden om het eerste deel van hoofdstuk 2 te richten op alle eindafnemers. Het tweede deel van hoofdstuk 2 zou vervolgens gericht kunnen worden op de uitzonderingen op de bescherming.

Artikel 2.1.1 meerdere leveranciers op een allocatiepunt: duidelijkheid is nodig voor het leveranciersmodel

Lid 2 gaat over meerdere leveranciers op een aansluiting en de toerekening van het verbruik op basis van meetgegevens. Lid 3 gaat over de mogelijkheid om hiervan af te wijken en het verbruik toe te rekenen op basis van afspraken.

Voorstel

Wij gaan ervan uit dat in lid 2 **NIET** wordt bedoeld op de situatie dat er meerdere leveranciers op **hetzelfde** allocatiepunt zijn. Voor deze situatie lijkt in lid 3 nu een regeling te worden getroffen voor het toerekenen van het verbruik op 1 allocatiepunt aan meerdere leveranciers.

Overigens, indien lid 2 en lid 3 gaan over de situatie dat meerdere leveranciers actief zijn op **verschillende** allocatiepunten, dan komt het ons voor dat deze bepalingen overbodig zijn. Immers dan wordt het verbruik per allocatiepunt gemeten en hoeft het verbruik niet toegerekend te worden.

Artikel 2.1.3: wat houdt non-discriminatie van afnemer met aggregator precies in?

Het is een marktdeelnemer verboden een eindafnemer op enigerlei wijze te belemmeren of te discrimineren in de uitoefening van de rechten ten aanzien van andere marktdeelnemers.

Deze bepaling is begrijpelijk tegen de achtergrond van het Clean Energy Package. Energie-Nederland vraagt zich af wat in dit kader precies moet worden verstaan onder belemmeren of discrimineren. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat een eindafnemer, die gebruik gaat maken van een extra leverancier of een aggregator voor de invoeding, niet langer dezelfde volumes afneemt van zijn oorspronkelijke leverancier en daardoor niet langer aanspraak kan maken op de voorwaarden die zijn opgenomen in het contract met de oorspronkelijke leveranciers. Dit is geen vorm van belemmering of discriminatie.

Voorstel

Energie-Nederland verzoekt om verduidelijking op het belemmeren en discrimineren zodat vrije marktwerking mogelijk is (en niet kan worden gezien als ongeoorloofde belemmering en discriminatie) als het gaat om de verhouding marktdeelnemer, aggregator en afnemer.

Energie-Nederland verzoekt dit ook op te nemen in de Memorie van Toelichting opdat er geen misverstanden kunnen ontstaan.

Artikel 2.1.5 voorwaarden energiegemeenschap aanscherpen

In deze bepaling wordt aangegeven aan welke voorwaarden de statuten van een energiegemeenschap moeten voldoen. De leden en bestuurders moeten onder andere lokale binding hebben en uitsluitend kleine of middelgrote ondernemingen mogen zeggenschap uitoefenen op de gemeenschap. Bovendien zouden de activiteiten van een energiegemeenschap opgenomen moeten worden.

Gezien het feit dat voor energiegemeenschappen geen vergunningsplicht voor levering geldt, rijst de vraag in hoeverre afnemers cq. particuliere aandeelhouders van een energiegemeenschap beschermd zijn tegen financiële risico's van een energiegemeenschap. Ook vanuit de sector bezien is het van belang dat de financiële risico's niet toenemen en de leveringszekerheid afneemt wanneer meer energiegemeenschappen deelnemen aan de markt.

Voorstellen

1. Energie-Nederland stelt voor de activiteiten op te nemen in de statuten.
2. In dat licht bepleit Energie-Nederland minimale eisen aan de (financiële) betrouwbaarheid van de rechtspersoon, zoals een accountantsverklaring over de

AOIC (administratie, organisatie en interne controle) en de deskundigheid van de natuurlijke personen die de rechtspersoon besturen.

Titel 2.2 Leveren aan eindafnemers

Artikel 2.2.1 voorwaarden voor levering

Een leverancier is betrouwbaar en handelt tegen transparante, duidelijk vergelijkbare en marktgebaseerde prijzen en tegen redelijke voorwaarden.

Artikel 5 lid 1 RL 2019/944 stelt duidelijk dat leveranciers vrij zijn om hun prijzen vast te stellen. Deze vrijheid heeft in het licht van het Clean Energy Package twee dimensies: 1) het tegengaan van overheidsregulering van energieprijzen en 2) de totstandkoming van prijzen in volledige concurrentie. Nederland beoogt met dit wetsontwerp te voldoen aan de eerste doelstelling door het afschaffen van de vangnetregulering zoals vermeld in de Memorie van Toelichting.

Overigens voldoet Nederland al aan de tweede doelstelling. De Nederlandse energiemarkt kenmerkt zich immers door een hoge mate van concurrentie. Bovendien is in het licht van de Mededingingswet sprake van actief toezicht op de concurrentie. Zo bevestigt ook EZK op pagina 73 van de Memorie van Toelichting: *“De Nederlandse energiemarkt is afdoende transparant, en het switchen van leverancier verloopt erg goed. In deze goed werkende markt mag verwacht worden dat leveringstarieven concurrerend voor elektriciteit en gas en niet onredelijk zijn”*. Derhalve is opname van een verplichting tot het hanteren van marktgebaseerde tarieven en redelijke voorwaarden overbodig. De markt doet immers haar werk en het Nederlandse mededingingsrecht is reeds een effectief instrument tegen eventuele concurrentievervalsing. Dit voorschrift kan (al dan niet onbedoeld) leiden tot extra onduidelijkheid en administratieve lasten. In tegenspraak met artikel 5 RL 2019/944 kan de formulering “marktgebaseerde prijzen” ertoe leiden dat toezicht wordt uitgeoefend op de vraag wat “marktgebaseerde prijzen” zijn. Daarmee zou de vangnetregulering via de achterdeur toch weer worden geïntroduceerd.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor om ‘marktgebaseerde prijzen’ in artikel 2.2.1 te schrappen.

Vergelijkbaarheid

In de huidige wetgeving ziet de verplichting op vergelijkbaarheid van prijzen op kleinverbruikers. In dit nieuwe wetsvoorstel wordt voor alle eindafnemers de

vergelijkbaarheid als eis gesteld. Voor met name de niet standaard leveringscontracten bij huidige grootverbruikers lijkt dit ongewenst en gaat dit ver, te meer omdat deze klantgroep niet de bescherming nodig heeft die huishoudelijke eindafnemers en micro-ondernemingen nodig hebben.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor deze eis van vergelijkbaarheid te beperken tot huishoudelijke eindafnemers en dus deze eis te verplaatsen naar afdeling 2.2.2.

Artikel 2.2.2 Jaarlijkse controle op ‘type afnemer’ veroorzaakt een onevenredige administratieve last bij leverancier

In het vierde lid van artikel 2.2.2 staat dat een leverancier bij het sluiten van een leveringsovereenkomst moet registreren welk type eindafnemer het betreft. Dat is een begrijpelijke eis omdat daarmee wordt geborgd dat een eindafnemer de juiste rechten krijgt. Echter, de eis van een jaarlijkse controle door de leverancier draagt daar niet aan bij, is een disproportionele administratieve last en verschuift bovendien onnodig de verantwoordelijkheid van de afnemer naar de leverancier. Genoeg aanleiding voor een alternatief voorstel van Energie-Nederland. Wij gaan in op de jaarlijkse controle, de wijziging van type en de uitzonderingsgevallen.

Jaarlijkse controle

Voor de leverancier is het een disproportionele inspanning om een jaarlijkse controle uit te voeren op alle eindafnemers.

Energie-Nederland stelt voor de jaarlijkse controle van het type eindafnemer te vervangen door een registratie op een natuurlijker moment te weten het moment van het aangaan, wijzigen of verlengen van de overeenkomst. De eindafnemer is verantwoordelijk om wijzigingen door te geven met betrekking tot de aard en het type gedurende de looptijd van de overeenkomst wanneer hij daar op het natuurlijke moment door de energieleverancier om wordt gevraagd.

Het vaststellen van het type dient op eenvoudige geautomatiseerde wijze plaats te kunnen vinden doordat de afnemer een “aankruisvraag” beantwoordt.

Wij stellen voor om de tekst van het vierde lid van artikel 2.2.2 dienovereenkomstig aan te passen.

Voorstel

artikel 2.2.2 lid 4

Een leverancier registreert bij het sluiten van of voor verlenging van de leveringsovereenkomst het type eindafnemer waarmee hij de leveringsovereenkomst afsluit.

Daarnaast is het nog onduidelijk welke informatie voor de controle leidend is.

Vraag

Kan de wetgever in de in artikel 2.2.2 lid 5 genoemde Ministeriele Regeling opnemen dat het vaststellen van het type op eenvoudige geautomatiseerde wijze plaats kan vinden doordat de eindafnemer een "aankruisvraag" beantwoordt?

Wijziging van "type"

Het moment van sluiten of verlengen van de overeenkomst is dus bepalend voor het "type". Daarnaast kan het wisselen van type afnemer tijdens de contractduur tot ongewenste gevolgen leiden. De extra bescherming die hij dan bijvoorbeeld verkrijgt past niet meer bij de overeengekomen contractvorm. Dit zal met name het geval zijn bij de wijziging van Een **gewone onderneming** (groter dan een kleine onderneming) naar een kleine/micro-onderneming of de wijziging van kleine onderneming naar micro-onderneming.

Daarnaast heeft Energie-Nederland in kaart gebracht over welke rechten het gaat en wat de verschillen zijn tussen de rechten van de verschillende typen eindafnemers. Zie onderstaand schema:

Artikel	Recht	Type Eindafnemer (koopt E/G voor eigen gebruik)			
		Huishoudelijke afnemers	micro-onderneming (<10 werknemers / max 2 mio)	kleine onderneming (<50 werknemers / max 10 mio)	> kleine onderneming
2.1.1. lid 1	Eindafnemer is vrij om leveringsovereenkomst te sluiten met leverancier van zijn keuze	v	v	v	v
2.1.1. lid 2	eindafnemer kan met meer leveranciers een leveringsovereenkomst hebben	v	v	v	v
2.1.2. lid 1	Eindafnemer is vrij om aggregatieovereenkomst te sluiten met aggregator van zijn keuze	v	v	v	v
2.1.2. lid 2	Een eindafnemer kan op een aansluiting een leveringsovereenkomst en een aggregatieovereenkomst inzake invoeding met verschillende partijen hebben.	v	v	v	v
2.1.3. lid 1a	Eindafnemer mag niet belemmerd worden in de uitoefening van rechten 2.1.1. of 2.1.2.	v	v	v	v
2.1.3. lid 1b	Eindafnemer mag niet worden gediscrimineerd	v	v	v	v
2.1.3. lid 2	Bepalingen in strijd met 2.1.1. of 2.1.2. zijn nietig	v	v	v	v
2.1.4. lid 1	Verbod om eindafnemer te weerhouden actief te worden	v	v	v	v
2.1.4. lid 2	Verbod om eindafnemer te weerhouden te participeren in energiegemeenschap	v	v	v	v
2.2.2.	Voorwaarden aan leveringsovereenkomst met eindafnemer	v	v	v	v
2.2.3.	Voorwaarden kosteloos factureren en informeren	v	v	v	v
2.2.4.	Klachtenprocedure transparant, eenvoudig en goedkoop	v	v	v	v
2.2.5.	Geen oneerlijke verkoopmethoden	v	v	v	v
2.2.6.	Buitengerechtelijke geschillenbeslechting	v	v	v	v
2.2.6a	Mogelijkheid sluiten dynamisch prijscontract	v	v	v	v
2.2.11	Verstrekken eindafrekening	v	v	v	v
2.2.12.	Verplichting om overstap te faciliteren	v	v	v	v
2.2.13.	Geen opzegvergoeding (tenzij bepaalde duur + vaste prijs)	v	v	v	x
2.2.14. lid 1	Geen andere kosten dan opzegvergoeding	v	v	v	x
2.2.1.4 lid 2	Collectieve overstapregeling	v	v	x	x
2.2.15.	Verbod op levering zonder vergunning	v	v	x	x
2.2.7.	Nederlands recht(+ rechter verplicht van toepassing	v	v	x	x
2.2.8.	Vernietigbaarheid bij strijdigheid met eisen leveringsov of misleiding	v	v	x	x
2.2.9.	Aanvullende eisen zorg m.b.t. overdracht financiële verantwoordelijkheid onbalans	v	v	x	x
2.2.10.	Bepalingen overeenkomst op afstand (herroepingsrecht)	v	v	x	x
	Bepalingen oneerlijke handelspraktijken	v	v	x	x
	Bepalingen algemene voorwaarden	v	v	x	x

Een **huishoudelijke afnemer en een micro-onderneming** hebben dezelfde rechten. Dus een wijziging in status van een huishoudelijke afnemer naar een micro-onderneming, of andersom, geeft geen wijziging in rechten.

Een **kleine onderneming** heeft de volgende rechten niet:

- Recht van collectieve overstap
- Belevering zonder vergunning
- Nederlands recht (+ rechter)
- Vernietigbaarheid bij strijdigheid met eisen leveringsovereenkomst of misleiding
- Aanvullende eisen voor de leverancier m.b.t. overdracht financiële verantwoordelijkheid onbalans
- De ‘consumentenbepalingen’:
  - Bepalingen overeenkomst op afstand (herroepingsrecht)
  - Bepalingen oneerlijke handelspraktijken
  - Bepalingen algemene voorwaarden

Als een kleine onderneming dus van status verandert in een micro-onderneming kan hij aanspraak maken op meer bescherming. Als we kijken naar de inhoud van die bescherming, dan moeten we vaststellen dat een groot deel van die bescherming ziet op het aangaan van een overeenkomst (zoals het herroepingsrecht) en dus weinig effect heeft op een bestaande overeenkomst.

Een **gewone onderneming** (groter dan een kleine onderneming) heeft dezelfde rechten als een kleine onderneming met uitzondering van de bepalingen rondom de opzeg- en overstapvergoedingen. Dus als een gewone onderneming verandert in een kleine onderneming kan hij aanspraak maken op de regeling voor de opzeg- en overstapvergoeding.

Voorstel

Voor de situatie dat er een ‘wijziging van type’ plaatsvindt en de leverancier hierover door de afnemer geïnformeerd wordt stellen wij het volgende voor:

Wanneer een wijziging van type (bijvoorbeeld van kleine ondernemer naar micro-ondernemer) meebrengt dat de leverancier een vergunning moet hebben om deze klant te belevaren, en de leverancier geen vergunning heeft, wordt het contract binnen een redelijk termijn ontbonden.

Wij stellen voor om de tekst van artikel 2.2.2 dienovereenkomstig aan te vullen.

Zoals ook algemeen aangegeven pleit Energie-Nederland voor een overgangsregeling waarbij artikel 2.2.2 pas van toepassing is op nieuwe contracten. Zie opmerking artikel 7.2.17.

Aanvullende vraag over inkoop constructies

In hoeverre vallen micro-ondernemingen die als losse onderneming energie inkopen voor eigen gebruik, maar ten behoeve van de activiteiten van een andere onderneming, onder de bescherming die toegekend wordt aan micro-ondernemingen?

Ter achtergrond; Energie-Nederland heeft de zorg dat er door ondernemingen onterecht gebruik gemaakt kan worden van de micro-ondernemingsvorm om daarmee een andere vorm van bescherming te krijgen.

Artikel 2.2.3 factureren en informeren

In dit artikel worden de vereisten van de factuur en facturering beschreven. Waaronder de eis dat een leverancier een eindafnemer periodiek en kosteloos facturen verstrekt.

Voorstel

1. Energie-Nederland gaat ervan uit dat het voorschrift van kosteloze facturen niet inhoudt dat er geen kosten in rekening mogen worden gebracht voor betaalwijzen die meer kosten dan andere betaalwijzen. Er moet immers een prikkel zijn voor eindafnemers om gebruik te maken van de meest efficiënte betaalwijze. Energie-Nederland ziet graag in de Memorie van Toelichting een verduidelijking hierover.
2. Energie-Nederland pleit er ook voor dat in de Ministeriële Regeling aangesloten wordt bij de bestaande afspraken in de Energiebranche, met in elk geval 1 jaarnota. Tussentijdse nota's dienen niet verplicht te worden, want zij zijn bij automatische incasso niet gebruikelijk.

Artikel 2.2.4 klachtenprocedure

In dit artikel wordt de plicht van een leverancier beschreven te voorzien in een transparante, eenvoudige en goedkope procedure voor de behandeling van klachten van zijn eindafnemers.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor om in nadere regelgeving aan te sluiten bij de bestaande afspraken in de Energiebranche, waarbij voor bepaalde klantgroepen in

de Algemene Voorwaarden en daarop gebaseerde Kwaliteitscriteria de klachtenregeling en de daarbij geldende termijnen zijn vastgelegd.

Artikel 2.2.6 buitengerechtelijke geschillenbeslechting

In dit artikel wijst de minister een instantie aan voor buitengerechtelijke geschillenbeslechting die voorziet in een transparante, eenvoudige en goedkope procedure voor de behandeling van klachten van eindafnemers. Een instantie hiervoor aanwijzen is voor de Nederlandse situatie onnodig en onwenselijk. In de huidige regelgeving is 'het hebben van een laagdrempelige buitengerechtelijke geschillenbeslechting' al opgenomen. Deze regeling werkt al decennia voldoende en naar tevredenheid. Voorkomen moet worden dat een instantie een monopoliepositie krijgt met alle negatieve gevolgen voor kosten en efficiëntie.

Voorstel

Een aanwijzing door de minister van een instantie voor buitengerechtelijke geschillenbeslechting is volgens Energie-Nederland onwenselijk. Energie-Nederland pleit ervoor om het huidige systeem, waarin de leverancier als onderdeel van de leveringsvergunning verplicht is om een laagdrempelige buitengerechtelijke geschillenbeslechting te hanteren, te continueren. Zo wordt de mogelijkheid behouden dat er naast de Geschillencommissies Energie en Energie Zakelijk van de Stichting Geschillencommissies Consument ook alternatieve vormen van geschillenbeslechting mogelijk zijn. Dat is onder meer van belang voor het afdwingen van een redelijk kostenniveau bij de Stichting Geschillencommissies Consument

Artikel 2.2.6a dynamische elektriciteitsprijs

Een leverancier verstrekt een eindafnemer voorafgaand aan het sluiten van een overeenkomst als bedoeld in het eerste lid, informatie over de mogelijkheden, kosten en risico's van deze overeenkomsten.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor dat het tweede lid (het verstrekken van informatie) wordt verschoven naar het algemene artikel 2.2.2 omdat dit valt onder de algemene informatieplicht. Artikel 2.2.8 moet dienovereenkomstig worden aangepast.

De Nederlandse regelgeving staat niet in de weg aan het aanbieden van dynamische prijzen. Er zijn dan ook al energieleveranciers die dynamische tarieven op de Nederlandse energiemarkt aanbieden. Dat andere leveranciers nog geen dynamische tarieven standaard aanbieden heeft te maken met de geringe vraag uit de markt naar

dynamische prijsproducten in relatie tot de kosten die gepaard gaan met het aanbieden van een dynamisch prijsproduct. Gegeven de lage overstapdrempels en de hoge jaarlijkse aantallen overstappers, die we kennen in Nederland, kan in ieder geval worden gezegd dat de Nederlandse eindafnemer kan beschikken over een dynamisch prijsproduct als hij dat wenst. Met deze beschikbaarheid van dynamische tarieven is voldaan aan de doelstelling van artikel 11 van de richtlijn en is een verplichting in de Nederlandse wet voor het aanbieden van dynamische prijzen niet nodig. Bovendien geeft lid 4 van artikel 11 uit de Richtlijn de mogelijkheid voor lidstaten om na verloop van tijd vast te stellen of dynamische prijsproducten voldoende in de markt aanwezig zijn.

Als de richtlijn wel letterlijk wordt geïmplementeerd en deze verplichting wel wordt opgelegd aan een leverancier met meer dan 200.000 afnemers zal de leverancier de project- en implementatiekosten, die zijn verbonden aan het inrichten van een dynamisch prijsproduct, moeten meenemen in de prijsstelling van het dynamische prijsproduct voor de eindafnemers, ook als dat bij wijze van spreken slechts 1 afnemer betreft. Hierbij zij vermeld dat deze kosten snel zullen dalen als de vraag toeneemt naar dynamische prijsproducten.

Voorstellen

1. Energie-Nederland stelt voor de verplichting voor dit product te schrappen uit de wet.
2. Energie-Nederland stelt voor om een verwijzing naar artikel 11 lid 4 op te nemen om na 10 jaar te bepalen of het aan de markt overlaten van het aanbieden van dynamische prijsproducten, zoals het nu al gebeurt, ook nog steeds conform de strekking van de Richtlijn plaatsvindt.

Artikel 2.2.7 toepasselijk recht

Op leveringsovereenkomsten met een huishoudelijke eindafnemer en een micro-onderneming is Nederlands recht van toepassing.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor dat de bepaling over de toepasselijkheid van Nederlands recht geldt voor alle eindafnemers, tenzij anders overeengekomen met eindnemers niet-zijnde micro-ondernemingen en huishoudelijke eindafnemers.

Afdeling 2.2.4 bescherming leveringszekerheid huishoudelijk afnemers en micro-ondernemingen

De term 'leveringszekerheid' is verwarrend in de titel van deze afdeling. Deze afdeling gaat over meer aspecten van consumentenbescherming dan leveringszekerheid.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor om 'leveringszekerheid' te schrappen uit de titel.

Artikel 2.2.9 aanvullende eisen leveringsovereenkomst i.v.m. balanceren

De Richtlijnen (2019/944 en 2019/943 artikel 5) bepalen dat alle marktdeelnemers, waaronder dus alle eindafnemers (zoals gedefinieerd in de Richtlijn) verantwoordelijk zijn voor de onbalans die zij veroorzaken in het systeem (de wetgever erkent dit ook, zie pagina 76 Memorie van Toelichting). Dit lijkt verband te houden met de activering en versterking met de positie van de eindafnemer en de actievere rol van de eindafnemer. Energie-Nederland begrijpt artikel 2.2.9 nu zo dat het van toepassing is op alle huishoudelijke afnemers en micro-ondernemingen. Energie-Nederland merkt op dat onder de definitie van micro-ondernemingen ook huidige grootverbruikers vallen (zoals tuinders), waarbij het niet wenselijk is om de balanceringsverantwoordelijkheid per definitie bij de leverancier te leggen. De wetgever erkent dat de beperking in de huidige Nederlandse wet, die stelt dat 'kleinverbruikers' hun balanceringsverantwoordelijkheid niet mogen dragen, niet langer houdbaar is. De RL 2019/944 bedoelt de juiste financiële prikkels te geven aan alle partijen die actief zijn op de elektriciteitsmarkt. Tegelijk lijkt het wetsvoorstel te proberen te voorkomen dat huishoudelijke afnemers geconfronteerd worden met de verplichting hun balanceringsverantwoordelijkheid te regelen. Voor de definitie van huishoudelijke afnemer verwijzen we naar de definitie die Energie-Nederland voorstelt in deze reactie voor hoofdstuk 1 van de Energiewet.

Voorstel

Om aan beide wensen tegemoet te komen, stelt Energie-Nederland voor het artikel te wijzigen in: *"Een leverancier van elektriciteit draagt er zorg voor dat in de leveringsovereenkomst met een huishoudelijke eindafnemer is opgenomen dat de eindafnemer de verantwoordelijkheid voor de onbalans die hij door de onttrekking van elektriciteit in het systeem veroorzaakt, overdraagt aan de leverancier als deze zelf balanceringsverantwoordelijke is, of aan de balanceringsverantwoordelijke van de leverancier, tenzij leverancier en eindafnemer zijn overeengekomen dat de verantwoordelijkheid wordt overgedragen aan een andere balanceringsverantwoordelijke of eindafnemer zelf de balanceringsverantwoordelijkheid draagt. De balanceringsverantwoordelijke kan voor deze dienst een bedrag aan de eindafnemer in rekening brengen.*

Artikel 2.2.10 leveringsovereenkomsten met micro-ondernemingen

In dit artikel worden bepalingen uit Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek die geschreven zijn voor consumenten van toepassing verklaard op micro-ondernemingen. In de Memorie van Toelichting is de reden toegelicht; voorkomen van verwarring bij micro-ondernemingen met gemend verbruik. Echter geeft dit op een aantal onderdelen een negatief effect, zoals bij de bedenktijd van 14 dagen. Bij zakelijke klanten met een hoog verbruik is het niet ongebruikelijk om offertes aan te bieden met een korte geldigheid in verband met de snel wijzigende marktprijzen. Om de in het contract opgenomen tarief te kunnen garanderen, dient leverancier direct na het tekenen van de offerte, volumes op dat moment in te kopen. Nu micro-ondernemingen met een grote aansluiting ook een bedenktijd moet worden gegeven, kan dit bij een voor de klant gunstige prijsdaling misbruik in de hand werken van de bedenktijd en zal leverancier schade lijden als hij uiteindelijk de gekochte volumes niet kan leveren aan die klant.

Voorstel

Energie-Nederland pleit ervoor om de in artikel 2.2.10 genoemde bepalingen alleen van toepassing te verklaren op huishoudelijke afnemers, waarbij dan alleen de micro-ondernemingen die voldoen aan nieuwe definitie huishoudelijke eindafnemer / micro-onderneming (“Nuancering op huishoudelijk afnemer”) extra worden beschermd. Kleine aansluiting (artikel 10 lid 8 RL).

Artikel 2.2.13 Opzegvergoeding

In artikel 2.2.13, artikel 2.2.14, artikel 2.3.5 en artikel 2.3.6 wordt gesproken over het toepassen van een opzegvergoeding. Uit de Richtlijn volgt dat een opzegvergoeding evenredig moet zijn en niet meer mag bedragen dan het rechtstreeks economisch verlies dat de leverancier of aggregator lijdt als gevolg van het opzeggen van de (leverings-) overeenkomst door de eindafnemer

Een eindafnemer, die zijn contract met een vaste looptijd en met een vaste prijs voor het einde van de looptijd opzegt, veroorzaakt schade bij zijn leverancier/aggregator. Vanuit het kostenveroorzakingsprincipe is het redelijk dat hij die moet compenseren. In artikel 12 lid 3 van de Richtlijn is dan ook bepaald dat een opzegvergoeding mag bestaan uit het rechtstreeks economisch verlies van de leverancier of aggregator met inbegrip van de kosten voor gebundelde investeringen of diensten die de afnemer reeds heeft ontvangen als onderdeel van het contract.

Voorstel

Teneinde duidelijkheid te verschaffen over de toepassing van deze bepaling stellen wij voor dat aan de Memorie van Toelichting wordt toegevoegd dat bij het bepalen

van het rechtstreeks economisch verlies daadwerkelijk rekening wordt gehouden met de resterende economische waarde van de overeenkomst met inbegrip van de kosten voor investeringen die een leverancier heeft gemaakt of diensten die de afnemer reeds heeft ontvangen als onderdeel van het contract (ofwel vermogensschade conform artikel 6:96BW, zie ook de Engelse versie van de Richtlijn “economic loss”).

Daarnaast is niet duidelijk wat wordt verstaan onder een vast overeengekomen prijs. Indien eindafnemer en leverancier voor de levering van elektriciteit/gas een vaste prijs voor de betreffende contractduur zijn overeengekomen, zal deze leveringsovereenkomst vallen onder een overeenkomst met een vast overeengekomen prijs. Hierover bestaat geen onduidelijkheid. Echter voor andersoortige overeenkomsten kan het minder duidelijk zijn of een opzegvergoeding conform de voorgestelde artikelen in rekening mag worden gebracht. Onder micro-ondernemingen en kleine ondernemingen zullen ook huidige grootverbruikers vallen. Deze eindafnemers, zullen vaak in beginsel geen vaste prijs zijn overeengekomen. Deze afnemers kunnen wel bijvoorbeeld de mogelijkheid hebben om volume voor de toekomst tegen een bepaald tarief “vast te klikken”. Voor dat volume komt uiteindelijk wel een vaste prijs tot stand. Energie-Nederland is van mening dat het ook voor dit soort leveringsovereenkomsten mogelijk moet zijn een opzegvergoeding in rekening te brengen.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor om in de Memorie van Toelichting op te nemen wanneer sprake is van een vast overeengekomen prijs, zodat duidelijk is dat o.a. in de hiervoor genoemde voorbeelden leverancier ook is toegestaan een opzegvergoeding in rekening te brengen.

Gezien de specifieke impact licht Energie-Nederland graag toe waar haar zorg ligt en welke verschillende leveringsovereenkomsten binnen de markt (in)direct een vaste overeengekomen prijs bevatten.

Artikel 2.2.15 meer eisen aan niet-vergunningplichtigen ter bescherming van eindafnemers

Dit artikel beschrijft dat het alleen mogelijk is om met een vergunning elektriciteit of gas te leveren aan een huishoudelijk eindafnemer of micro-onderneming (vergunningplicht). Volgens deze bepaling is een niet-primaire leverancier van elektriciteit, voor zover de elektriciteit is opgewekt met een productie-installatie die voor rekening en risico van een rechtspersoon in werking wordt gehouden en voor zover het levering betreft aan de leden of aandeelhouders van die rechtspersoon, niet vergunningplichtig.

Energie-Nederland merkt op dat leden en aandeelhouders, die elektriciteit afnemen van een niet-vergunningplichtige leverancier, kunnen terugvallen op hun primaire leverancier wanneer de niet-vergunningplichtige leverancier niet meer levert. Deze terugvaloptie zou kunnen leiden tot free rider en risicovol gedrag van een niet-vergunningplichtige leverancier en tot afwenteling van deze risico's op de primaire, vergunningplichtige leverancier.

Voorstellen

1. Stel aan niet-vergunningplichtige leveranciers aanvullende eisen aan de deskundigheid van de bestuurders en aan de risico's die een niet-vergunninghouder mag innemen (bijvoorbeeld de leveringsportefeuille mag niet groter zijn dan de productiecapaciteit).
2. Daarnaast stellen wij voor om de omvang van een niet-vergunningplichtige leverancier te beperken teneinde dichtbij de doelstelling te blijven, namelijk het faciliteren van lokale energiegemeenschappen. Wij denken aan een grens van 500 eindafnemers, wat dezelfde grens is die in lid 2 sub e) wordt gesteld aan buitenlandse leveranciers.
3. Verder moet een primaire vergunninghoudende leverancier redelijke kosten in rekening kunnen brengen indien het faillissement van een niet-vergunninghoudende leverancier op een secundair allocatiepunt kosten voor hem meebrengt.
4. Verder staat in de Memorie van Toelichting het voornemen om de waarborgsom, die energieleveranciers aan huishoudelijke eindafnemers en micro-ondernemingen in rekening kunnen brengen, te maximeren op viermaal het maandelijkse voorschotbedrag, om te voorkomen dat deze eindafnemers in geval van faillissement van hun energieleverancier een (te) groot nadeel lijden. Energie-Nederland stelt de volgende formulering voor: *“viermaal het voorschotbedrag dat in de overeenkomstbevestiging wordt genoemd.”*

Artikel 2.2.23 klachtenbehandeling

In dit artikel wordt beschreven dat de primaire leverancier van een eindafnemer met een kleine aansluiting een klacht of vraag over het distributiesysteembeheer ontvangt hij deze doorstuurt naar de betreffende systeembeheerder onder gelijktijdige mededeling daarvan aan de klager of de vrager.

Energie-Nederland merkt op dat in de huidige situatie de netbeheerder het aanspreekpunt is voor zaken als het aanvragen van en wijzigingen aanbrengen aan de energieaansluiting, het doorgeven van storingen via het Nationaal storingsnummer 0800

9009 gaat en voor vragen over de gas- en elektriciteitsmeter en de aansluit- en transportovereenkomst.

Voorstel

Toevoegen aan dit artikel: *Behoudens alle andere vragen bijvoorbeeld over de factuur en de meterstanden. Daarvoor moet de eindafnemer bij de leverancier zijn.*

Artikel 2.2.24 salderen elektriciteit

De toekomst van het Nederlandse energiesysteem zal gedomineerd worden door zonn- en windenergie. Fluctuaties van de marktprijzen zullen naar verwachting toenemen en het wordt een uitdaging om vraag en aanbod van energie te balanceren. In zo'n markt zijn marktgebaseerde prijzen cruciaal om het energiesysteem in balans te houden. De salderingsregeling reguleert deze prijzen. Dit brengt instabiliteit in het energiesysteem en dit staat haaks op RL 2019/944.

Salderen houdt in dat voor consumenten met zonnepanelen de invoedingsprijs (de oude terugleverprijs) gelijk wordt gesteld aan de leveringsprijs. Voor het deel dat niet in aanmerking komt voor salderen wordt een minimale "redelijke" vergoeding van 80% van het verkooptarief voorgesteld. Voor beide varianten geldt dat in de praktijk de vergoeding veel hoger is dan de daadwerkelijke marktwaarde van de opgewekte elektriciteit. Deze systematiek heeft grote nadelige gevolgen voor het energiesysteem.

Lid 7 van artikel 2.2.24

Eind vorig jaar is - vooruitlopend op de Energiewet – een wetsvoorstel voor het wijzigen van de salderingsregeling naar de Tweede Kamer gestuurd. Kortweg is het voorstel de salderingsregeling pas na 2031 af te schaffen. In de Energiewet die nu ter consultatie voorligt is dit wetsvoorstel toegevoegd maar wel met een wijziging.

Lid 7 bepaalt dat salderen niet van toepassing is op leveringsovereenkomsten met een dynamische prijs. Artikel 2.2.6a bepaalt dat een leverancier met meer dan 200.000 eindafnemers, desgevraagd eindafnemers die beschikken over een op afstand benaderbare meter een leveringsovereenkomst aanbiedt op basis van een dynamische elektriciteitsprijs. Deze verplichting volgt uit de RL 2019/944, waarin de Europese wetgever heeft bepaald dat alle marktdeelnemers, dus ook huishoudelijke eindafnemers, aan alle vormen van vraagrespons moeten kunnen meedoen.⁴ Daarom hebben zij recht op een leveringsovereenkomst gebaseerd op een dynamische prijs. Energie-Nederland begrijpt niet goed hoe dit recht zich verhoudt tot de

---

⁴ Randnummer 37 Considerans

salderingsregeling en waarom onderscheid wordt gemaakt tussen huishoudens met een dynamisch tarief en zonder.

Prijsprikkels zijn noodzakelijk voor het energiesysteem

Meer dan 1 miljoen huishoudens heeft zonnepanelen. De opgewekte elektriciteit wordt veelal niet zelf gebruikt maar - “zonder daarover na te denken” - ingevoed. Op een zonnige middag als er veel zonnestroom is zijn de prijzen veelal laag. Salderen verplicht een leverancier een veel hogere terugleververgoeding te betalen, ook als de marktprijs op dat moment laag is. Dit leidt tot inefficiënte systeemkosten die nu al op tientallen miljoenen euro's worden geschat. Met prijsprikkels kunnen de systeemkosten worden beperkt doordat huishoudens de opgewekte stroom zelf gebruiken of bijvoorbeeld opslaan voor een ander moment.

Energie-Nederland benadrukt het belang dat marktconforme prijsprikkels voor de invoeding (teruglevering) van zonne-stroom mogelijk moeten zijn. Het volledig uit faseren van de voorgestelde regeling pas na 2031 komt veel te laat.

Salderen is in strijd met de RL 2019/944

- Huishoudelijke eindafnemers die zelf stroom opwekken dragen niet bij aan de systeemkosten die ze veroorzaken met de invoeding (Overweging 42 van RL 2019/944). De leverancier draait op voor alle kosten. Dit leidt tot hogere kosten voor het energiesysteem.
- Salderen vormt een barrière voor dynamische prijzen. Huishoudelijke eindafnemers die kiezen voor dynamische prijzen lopen de financiële stimulans van salderen mis. Dit is in strijd met artikel 11 van de Richtlijn.
- Salderen vormt een barrière voor de ontwikkeling van energieopslag en het stimuleren van het zelf gebruiken van de opgewekte stroom (Artikel 3.1 Richtlijn).
- Salderen is in strijd met het principe van marktconforme prijzen (artikel 5 Richtlijn). Afnames en invoeding zijn communicerende vaten. Een leverancier die een ingevoede kWh tegen een hogere prijs moet afnemen dan de marktconforme prijs (als gevolg van salderen) is niet vrij deze kWh tegen een marktconforme prijs aan andere huishoudelijke eindafnemers aan te bieden. Voorts geeft artikel 5 (lid 4a en 4^e) van de Richtlijn aan dat prijsinterventie door de overheid niet mag leiden tot additionele kosten voor marktspelers, die het economische belang te boven gaan.
- Salderen leidt tot hogere kosten van het energiesysteem. Vanuit het oogpunt van efficiëntie en betaalbaarheid is dit onwenselijk. Uiteindelijk kunnen deze kosten belanden bij kwetsbare huishoudelijke eindafnemers (zonder

zonnepanelen). De Richtlijn is er juist op gericht om kwetsbare huishoudelijke eindafnemers te beschermen (zie bijvoorbeeld overweging 59 van de Richtlijn).

- Salderen geldt generiek en de uitfasering van de regeling loopt door tot en met 2031. Dit is in strijd met artikel 15 lid 4 van de Richtlijn.

Voorstel

Energie-Nederland is voorstander van het stimuleren van zonne-energie met een positieve businesscase voor huishoudelijke eindafnemers. Energie-Nederland pleit voor het toestaan van positieve prijsprikkels door marktconforme invoedingsprijzen per kWh, zodat deze bijdragen aan de efficiëntie.

Titel 2.3 Aggregeren voor eindafnemers

De essentie van de implementatie van artikel 13 van de RL 2019/944 is dat er een “onafhankelijke aankoopgroepering” actief moet kunnen zijn naast een andere marktdeelnemer op dezelfde aansluiting. De overeenkomsten die deze onafhankelijke aankoopgroepering met de eindafnemer sluit moeten aan dezelfde randvoorwaarden voldoen als die van alle andere marktdeelnemers op dat allocatiepunt. Dit betekent dat de artikelen 2.3.1 tot en met 2.3.3 overbodig zijn. Hetzelfde geldt voor Afdeling 2.3.3. Tenslotte zou ook de Titel moeten worden veranderd, maar dat moet in het geheel van een herstructurering conform het voorstel aan het begin van dit hoofdstuk gedaan worden. Voor artikel 2.3.4 stellen wij een alternatief voor:

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de volgende artikelen te schrappen: artikelen 2.3.1 tot en met 2.3.3 en daarnaast het schrappen van afdeling 2.3.3.

Artikel 2.3.4 aanvullende eisen balanceren voor onafhankelijk aankoopgroeperingen

In het licht van onze voorstellen over aggregators stelt Energie-Nederland voor om artikel 2.3.4 in zijn geheel te wijzigen.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor om artikel 2.3.4 aan te passen conform de volgende tekst:

Een onafhankelijk aankoopgroepering die energie koopt of verkoopt aan een huishoudelijke eindafnemer of micro-onderneming, is balansverantwoordelijk voor de positie die hij daardoor op het systeem krijgt. Die onbalanspositie moet eenduidig aan hem toe te rekenen zijn. Hij moet daarom actief zijn op een apart allocatiepunt of

een overeenkomst sluiten met een andere marktdeelnemer die actief is voor de betreffende eindafnemer.

Artikel 2.2.26 meer duidelijk over regime voor bewaren gegevens

Een leverancier bewaart zijn administratie inzake overeenkomsten met eindafnemers of transmissiesysteembeheerder of elektriciteitsderivaten met grootafnemers of transmissiesysteembeheerders gedurende een periode van vijf jaar en houdt deze gedurende die periode ter beschikking voor de Autoriteit Consument en Markt en de Europese Commissie.

Vraag

Energie-Nederland vraagt zich af waar de periode van 5 jaar op gebaseerd is en hoe administratie wordt gedefinieerd. In de praktijk worden voice logs bijgehouden bij het sluiten van een overeenkomst, die overeenkomstig de jurisprudentie van de geschillencommissie na een half jaar worden vernietigd. Een bewaartermijn van 5 jaar zou niet redelijk zijn.

Voorstellen

Energie-Nederland stelt voor om de bewaarplicht gelijk te stellen aan de 7 jaar bewaarplicht vanuit belastingwetgeving.

Energie-Nederland stelt voor dat het begrip ‘overeenkomst’ wordt verduidelijkt en stelt dat in de Ministeriele Regeling:

1. een (beperkte) definitie wordt gegeven van ‘administratie inzake overeenkomsten’ waarbij wordt aangegeven of het lopende overeenkomsten of beëindigde overeenkomsten betreft; en
2. wordt aangegeven welke regels gelden voor voormalige klanten.

Titel 2.5 Balanceren

Onder de Titel “Balanceren” wordt eigenlijk alleen ingegaan op de balanceringsverantwoordelijkheid. Het lijkt ons echter voor de duidelijkheid wenselijk om de relatie met Verordening 2017/2195 (EBGL) en Verordening 312/2014 (NCBAL) vast te leggen om duidelijk te maken dat de balanceringsverantwoordelijkheid deel uitmaakt van alles wat te maken heeft met de systeembalans.

Daarnaast is het goed de eerdergenoemde principes ten aanzien van het balanceren en de verantwoordelijkheid op een allocatiepunt goed te verankeren in de wet. Hieronder

volgt een voorstel voor een alternatief waar ook de marktdeelnemer generiek is gemaakt (voorstel voor artikel 2.5.0).

Tenslotte heeft Energie-Nederland twijfels over nut en noodzaak van lid 5 van artikel 2.5.1. De Nederlandse markt is een concurrerende markt en marktdeelnemers moeten vrij zijn om hun eigen voorwaarden te hanteren. Dit betekent ook dat marktdeelnemers een overeenkomst moeten kunnen opzeggen als de andere marktdeelnemer de uitgangspunten van die overeenkomst wijzigt. Dit is het geval indien een onafhankelijke aankoopgroepering diensten aanbiedt aan een klant van een andere marktdeelnemer. In dat perspectief zijn we het eens met lid 4 van artikel 2.5.1 dat aangeeft dat partijen tot een redelijke kostenverdeling moeten komen. Energie-Nederland ziet dit echter als een inspanningsverplichting. Lid 5 kan echter leiden tot prijsregulering als de prijs of de prijsmethodiek door de overheid of toezichthouder wordt bepaald.

Voorstel

Invoegen van algemeen artikel over balanceren voor duidelijke verwijzing naar de verordeningen.

Toevoegen artikel 2.5.0 Balancerings

Daarnaast doet Energie-Nederland een voorstel tot het invoegen van een algemeen artikel aangaande balancerings.

Voorstellen

1. Voor elektriciteit: *alle acties en processen in alle tijdsbestekken waarmee de transmissiesysteembeheerders op bestendige wijze waarborgen dat de systeemfrequentie binnen een vooraf gedefinieerd stabiliteitsbereik blijft en dat voldoende reserves beschikbaar zijn om de vereiste kwaliteit te garanderen (artikel 2 sub 10 VO 2019/943 en waarbij het balanceringsregime is gebaseerd op de regels zoals vastgelegd in VO 2017/2195 (EBGL).*
2. Voor gas: *Het proces zoals genoemd in VO 715/2009, artikel 21, waarvan de regels zijn vastgelegd in VO 312/2014 (NCBAL).*

Artikel 2.5.1 balanceringsverantwoordelijkheid voor elektriciteit

Ten aanzien van artikel 2.5.1 doet Energie-Nederland de volgende voorstellen.

Voorstellen

1. Een systeemgebruiker is financieel verantwoordelijk voor de onbalans die hij veroorzaakt op het systeem.

2. Een systeemgebruiker van het systeem voor elektriciteit draagt er overeenkomstig artikel 5 van VO 2019/943 zorg voor dat een balanceringsverantwoordelijke actief is op zijn aansluiting, of, als er op de aansluiting meer allocatiepunten zijn, er per allocatiepunt een enkele balanceringsverantwoordelijke actief is.
3. Een systeemgebruiker van het systeem voor elektriciteit draagt er zorg voor dat de balanceringsverantwoordelijkheid op de in lid 2 genoemde allocatiepunten op eenduidige manier waargemaakt kan worden door de respectievelijke balanceringsverantwoordelijken.
4. Als een onafhankelijke aankoopgroepering op een allocatiepunt vraagresponsdiensten levert, doet de balanceringsverantwoordelijke op het betreffende allocatiepunt de onafhankelijke aankoopgroepering een redelijk aanbod inzake de voorwaarden op basis waarvan de balansverantwoordelijkheid eenduidig wordt geregeld. Hierbij worden afspraken gemaakt over de verdeling van eventuele onbalansrisico's, overige kosten en de uitwisseling van relevante gegevens.
5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over:
  - a. de inhoud van de afspraken, bedoeld in het vierde lid;
  - b. de voorwaarden waaraan een redelijk aanbod als bedoeld in het vierde lid, moet voldoen.

Artikel 2.6.4 installeren en beheren meetinrichting grote aansluitingen

In Lid 3 sub a staat dat het eerste lid niet van toepassing is voor zover een aangeslotene met een grote aansluiting op het transmissiesysteem voor gas uitsluitend gas afneemt.

Vraag

Energie-Nederland vraagt zich af waarom deze uitzondering wordt gemaakt. Een grote aansluiting heeft toch altijd een meetverantwoordelijke nodig? Of worden hier industriële gossen bedoeld? Zo ja, dan zou dit ook moeten gelden voor afnemers die gas invoeden?

Artikel 2.6.5 meten bij kleine aansluitingen conventionele meetinrichtingen

Op grond van lid 1 dient de leverancier meetgegevens te collecteren, valideren en vast te stellen met betrekking tot kleine aansluitingen met conventionele meetinrichtingen en op afstand benaderbare meetinrichtingen waarvan de communicatiefunctie niet wordt gebruikt.

In artikel 3.4.30 staat beschreven dat de distributiesysteembeheerder de taak heeft voor kleine aansluitingen met een op afstand benaderbare meetinrichting waarvan de communicatiefunctie wordt gebruikt meetgegevens te collecteren, valideren en vast te stellen. Op dit moment betreft dit circa 80% van de kleine aansluitingen in Nederland (83% op afstand benaderbare meetinrichting waarvan 1,3% de communicatiefunctie niet wordt gebruikt en 0,8% waarbij de communicatiefunctie technisch gezien niet functioneert).

Verwachting is dat het percentage kleine aansluitingen met een op afstand benaderbare meetinrichting waarvan de communicatiefunctie wordt gebruikt bij in werking treden van de Energiewet tussen de 85-90% zal liggen.

Deze blijvende situatie leidt tot een continue extra administratieve last (collectie meterstanden, standen berekenen, afwikkeling disputen en geschillen) en financiële risico's (toerekening restprofiel bij op afstand benaderbare meter allocatie) bij de klant met een **niet** op afstand benaderbare meter. Voorkomen moet worden dat deze kosten ook door klanten die wel kiezen voor een benaderbare meter moeten worden gedragen.

Voorstel

Energie-Nederland pleit ervoor dat er geen beperkingen in de wet of lagere regelgeving worden opgenomen voor leveranciers om eindafnemers met een kleine aansluiting met een **niet** op afstand benaderbare meter, of een op afstand benaderbare meter waarvan de communicatiefunctie is uitgezet, of een op afstand benaderbare meter die als technisch niet benaderbare is geregistreerd door de distributiesysteembeheerder, een aanbod te doen waarin zij rekening kunnen houden met de (technische) kenmerken van de aansluiting, de meter en de installatie. Dit stelt de leverancier in staat om zo nodig extra administratieve lasten in te kunnen prijzen zodat deze niet ten laste komen van de overige door hem beleverde klanten. Hetzelfde moet gelden voor de situatie dat een eindafnemer tijdens een leveringsovereenkomst de communicatiefunctie uitzet.

Op grond van lid 3 kan de leverancier een verzoek doen aan de distributiesysteembeheerder om de meetgegevens te collecteren bij bijvoorbeeld vervanging van de meter.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor dat deze bepaling wordt gewijzigd in een standaard collectie door de distributiesysteembeheerder van de meterstanden wanneer bij de eindafnemer binnenshuis werkzaamheden aan de aansluiting worden verricht, daarbij worden van alle meetinrichtingen, waarvoor de distributiesysteembeheerder verantwoordelijk is, de standen opgenomen. Immers de leverancier weet niet wanneer er door de distributiesysteembeheerder werkzaamheden bij de eindafnemer worden uitgevoerd.

Artikel 2.7.2 vergelijkingssites

Artikel 14 van RL 2019/944 geeft voorschriften voor vergelijkingsinstrumenten en introduceert een vertrouwenskenmerk. Dit is bedoeld om in lidstaten waar de markt minder goed functioneert te zorgen dat er ten minste één instrument is waardoor een juiste vergelijking kan plaatsvinden. De Nederlandse energiemarkt is juist zeer concurrerend en kenmerkt zich door een grote diversiteit aan aanbieders van vergelijkingsinstrumenten, bijvoorbeeld prijsvergelijkers, energieveilingen, vergelijkingen via tussenhandelaren, energiebespaarconcepten, duurzaamheidsonderzoeken, etc. Deze instrumenten bepalen steeds vaker de keuzes van huishoudelijke afnemers en micro-ondernemingen maar vallen grotendeels buiten het bereik van de Energiewet en de waarborgen die hierbij horen via een leveringsvergunning en het toezicht door ACM hierop. Artikel 14 van de Richtlijn biedt huishoudelijke eindafnemers waarborgen voor een juiste en transparante vergelijking.

Energie-Nederland pleit ervoor dat deze bepalingen voor alle aanbieders van vergelijkingsinstrumenten voor commodity verkoop moet gelden en dat hiervoor een vertrouwenskenmerk dient te worden aangevraagd bij ACM.

Voorstellen [vetgedrukt]

- Artikel 2.7.2 ~~vergelijkingssite~~ **vergelijkingsinstrumenten**
- Lid 1. Een aanbieder van een ~~site~~ **vergelijkingsinstrument** ~~waarin die~~ het aanbod van energieleveranciers ~~kan worden vergeleken~~ **vergelijkt** en die en aanbiedt en voldoet aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen eisen, kan een vertrouwenskenmerk aanvragen bij de Autoriteit Consument en Markt.
- Lid 2. De Autoriteit Consument en Markt ~~erkent een site~~ **verstrekt een vertrouwenskenmerk aan een aanbieder van een vergelijkingsinstrument** die voldoet aan de vereisten, bedoeld in het eerste lid.

Voorstellen: aanvullingen op de Memorie van Toelichting

- Onder aanbieder van vergelijkingsinstrumenten kan worden verstaan iedere wijze van vergelijking door een aanbieder of bemiddelaar van het aanbod van leveranciers.
- Voorbeelden hiervan zijn vergelijkingen door prijsvergelijkingsites, energieveilingen, tussenhandelaren, kostenbespaarproposities, duurzaamheidsonderzoeken, etc.
- De bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen eisen van artikel 2.7.2 lid 1 worden in lijn met de eisen van artikel 14 van de Richtlijn uitgewerkt.

Toelichting

- In lijn met artikel 14 van de RL 2019/944 “vergelijkingsinstrumenten” in plaats van “site”.
- Ten behoeve van de zeer concurrerende markt in Nederland transparantie-eisen voor iedere aanbieder van een vergelijkingsinstrument.
- Vergelijkingsinstrument in de ruimste zin van het woord, zodat huishoudelijke eindafnemers juiste keuzes kunnen maken gebaseerd op het geheel van informatie.
- ACM vertrekt een vertrouwenskenmerk overeenkomstig artikel 14 lid 3 van de Richtlijn.

Opmerkingen en vragen – Hoofdstuk 3

Artikel 3.1.2 gebieden waar aansluitaak distributiesysteembeheerder gas niet geldt

Deze bepaling gaat alleen over gebieden waarvoor de aansluitaak gas niet geldt. Het gaat niet over een regeling voor het afsluiten van gasaansluitingen in het kader van de wijkaanpak. In Q2 van 2021 zal hierover een consultatie worden georganiseerd, aldus de Memorie van Toelichting op pagina 14.

Reactie

Energie-Nederland merkt hierbij op dat het noodzakelijk is voor de warmte energietransitie en de wijkaanpak, die in het Klimaatakkoord worden voorgesteld, dat er zicht komt op een regeling voor het afsluiten van gasaansluitingen voor aardgas. Zonder een adequate regeling voor het afsluiten van een gasaansluiting voor aardgas, waarin een evenwichtige oplossing wordt voorgesteld voor rechten en plichten van systeembeheerders en systeemgebruikers, is het risico groot dat besluiten over de warmte energietransitie op wijkniveau zullen worden uitgesteld.

Algemene aandachtspunten regelgeving afsluiting gas

3.1.2 Aansluitaak voor aansluiting op aardgasnet vervalt tegen de datum dat er geen aardgas meer geleverd wordt conform het Omgevingsplan van de gemeente 3.4.7 e.v. Investeringsplan houdt rekening met afbouw aardgasnetten/-leveringen 3.4.10 e.v. Aansluitplicht gas.

3.5.9 e.v. boekhouding/financieel beheer houdt rekening met afbouw aardgasnetten/-leveringen.

Afdeling 3.5.4 Verplichtingen systeembeheerders t.a.v. huishoudens houdt rekening met afbouw aardgassystemen/-leveringen.

Titel 3.8 Wijze van vaststelling van tarieven gassysteembeheer houdt rekening met afbouw aardgassystemen/-leveringen.

Artikel 3.2.6 beheerder van een gesloten systeem

Een gesloten systeem wordt beschreven in artikel 3.2.6. In artikel 3.2.6 lid 1 sub a staat bepaald, dat een eigenaar van een gesloten distributiesysteem niet is aangewezen als systeembeheerder. Echter op grond van artikel 3.2.2 lid 2 sub a wijst ACM de eigenaar van een gesloten distributiesysteem aan als beheerder van dat systeem.

Voorstellen

1. Wijziging verwijzing naar artikel 3.2.6 of artikel 3.2.2 lid 2.

2. Energie-Nederland verzoekt in artikel 3.2.6/3.2.7 een termijn op te nemen waarbinnen ACM dient te beslissen op een aanvraag tot erkenning als gesloten distributiesysteem. Wij stellen voor dit op te nemen in een Ministeriële Regeling (artikel 3.2.7 lid 4).
3. Energie-Nederland verzoekt het huidige artikel 15 lid 2 Elektriciteitswet over te nemen: "De ACM neemt het besluit zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 6 maanden na ontvangst van de aanvraag. Deze termijn kan eenmaal met ten hoogste 6 maanden worden verlengd"
4. Energie-Nederland merkt op dat het wel mogelijk moet blijven om binnen één infrastructuurgroep meerdere vennootschappen worden aangewezen als een systeembeheerder voor een gesloten systeem. Wij verzoeken dit als toelichting bij dit artikel op te nemen in de Memorie van Toelichting.
5. Energie-Nederland verzoekt om in artikel 3.2.7 lid 2 op te nemen dat via AMvB wordt bepaald op welke gronden een erkenning kan worden gewijzigd.

Artikel 3.3.1 en 3.3.2 groepsverbod wordt niet beleidsneutraal overgenomen

Artikel 3.3.1 implementeert de EU-richtlijn over de splitsing van transport versus PLH activiteiten. Artikel 3.3.3 bevat het privatiseringsverbod. In de Memorie van Toelichting is opgenomen dat met deze bepalingen is bedoeld om het huidige groepsverbod uit de Elektriciteits- en Gaswet beleidsneutraal over te nemen.

Wij constateren dat het huidige groepsverbod in combinatie met het privatiseringsverbod breder gaat dan de artikelen 3.3.1 en 3.3.3. Dat komt doordat het huidige groepsverbod is gericht tot de groep waartoe de netbeheerder (systeembeheerder volgens dit wetsontwerp) behoort terwijl artikel 3.3.1 is gericht tot de systeembeheerder en niet tot het infrastructuurbedrijf. Een voorbeeld: volgens het huidige groepsverbod mag een netbeheerder geen minderheidsdeelneming nemen in een onderneming die in een groep is verbonden met een PLH bedrijf. Dat is onder het regime van artikel 3.3.1 wel toegestaan. Een ander voorbeeld: volgens het huidige groepsverbod mag een PLH bedrijf geen minderheidsdeelneming nemen in een netwerkbedrijf dat in een groep is verbonden met een netbeheerder, terwijl volgens artikel 3.3.1 een PLH bedrijf wel een minderheidsdeelneming mag nemen in een infrastructuurbedrijf.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor deze bepalingen op voornoemde inconsistenties met het huidige groepsverbod nader te bekijken en daarbij tevens de relatie met het wetsontwerp WcW te leggen. In dat wetsontwerp wordt namelijk uitgegaan van het huidige groepsverbod.

Artikelen 3.3.1 + 3.3.12 + Memorie van Toelichting, pagina 13:

Meer waarborgen nodig tegen bevoordeling van warmte binnen de groep van de transmissie- of distributiesysteembeheerder

In de laatste versie van het wetsontwerp voor een Wet Collectieve Warmtevoorziening, die is bekend gemaakt op 4 december 2020 heeft EZK aangekondigd dat een warmtenetbedrijf binnen de JV zich niet mag bezighouden met productie en levering van warmte en hier geen risico's op mag lopen. Hiervoor zijn aanvullende waarborgen nodig.⁵

Energie-Nederland pleit daarnaast voor aanvullende waarborgen tegen bevoordeling van warmte-activiteiten van een infrastructuurbedrijf door een elektriciteits- of gassysteembeheerder. Energie-Nederland sluit daarbij aan bij het Vervolgadvies d.d. 21 augustus 2020 van ACM waarin ACM heeft aanbevolen om de volgende waarborgen uit te werken:

- a. de systeembeheerder levert geen goederen of diensten aan een infrastructuurbedrijf in de groep, dat een warmte infrastructuur aanlegt of beheert, tegen een vergoeding die lager is dan de redelijkerwijs daaraan toe te rekenen kosten (voorkomen kruissubsidie);
- b. de systeembeheerder verschaft geen informatie aan een infrastructuurbedrijf in de groep, dat een warmte infrastructuur aanlegt of beheert, zodanig dat het infrastructuurbedrijf daar voordelen aan kan ontlenen ten opzichte van andere potentiële warmtenetbeheerders;

---

⁵ “Een toenemende rol voor warmtenetbedrijven op de warmtemarkt introduceert additionele risico's voor de netbeheerder waaraan het warmtenetbedrijf is verbonden. Vanwege het belang van leveringszekerheid en onafhankelijk netbeheer op de elektriciteits- en gasmarkt is het nodig om de risico's die een rol voor warmtenetbedrijven op de warmtemarkt met zich meebrengt voor de netbeheerder verder in te perken.10 (ACM (21 augustus 2020), *Vervolgadvies over maatregelen in verband met rol netwerkbedrijven als beheerders van warmtenetten*) Daartoe zal de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet worden gewijzigd met de aanvullende waarborg dat een netbeheerder geen zekerheden en garantstellingen mag afgeven aan het warmtenetbedrijf en dat het warmtenetbedrijf geen aandelen mag hebben in een rechtspersoon die zich bezighoudt met de productie, handel en levering van warmte. Tevens zal in de Elektriciteitswet 1998 en Gaswet worden opgenomen dat warmtenetbedrijven een nieuwe activiteit mogen ontplooiën, namelijk dat ze warmte voor balanceren en uitval kunnen inkopen op basis van een transparante, objectieve openbare marktconforme aanbesteding. Verder geldt de hierboven genoemde beperking van de aansprakelijkheid van het warmtenetbedrijf zodat de volloop- en exploitatierisico's niet bij het warmtenetbedrijf en daarmee indirect bij een netbeheerder terecht komen. Dit wordt in dit wetsvoorstel geregeld via eisen aan de joint-venture overeenkomst.” Memorie van Toelichting p. 47

- c. het voor infrastructuurbedrijven in de groep, die een warmte infrastructuur aanleggen of beheren, - evenals voor de systeembeheerders elektriciteit en gas geldt - verplicht stellen van boekhoudkundige regels en van het laten uitvoeren van een externe controle op de toepassing van die regels.

Ten aanzien van de passage in de Memorie van Toelichting over het door infrastructuurbedrijven, die een warmte infrastructuur aanleggen of beheren, mogen ontplooiën van een nieuwe toegestane activiteit, namelijk dat ze warmte voor balanceren en uitval kunnen inkopen op basis van een transparante, objectieve openbare marktconforme aanbesteding, merkt Energie-Nederland voor de goede orde op dat deze activiteiten slechts onder verantwoordelijkheid en in opdracht van het aangewezen warmtenetbeheerder uitgevoerd kunnen worden. Als deze uitbreiding zou worden opgenomen in de Energiewet dan dient deze beperking daarbij meegenomen te worden.

Artikel 3.3.7 opslagregime voor systeembeheerders aanpassen aan EU-terminologie

Het artikel luidt: *“Het systeem van een transmissie- of distributiesysteem voor elektriciteit omvat geen energieopslagfaciliteiten-voor elektriciteit tenzij”*.

Deze bepaling wijkt af van de formulering van artikel 36 van RL 2019/944 (*“Distributiesysteembeheerders mogen geen energieopslagfaciliteiten bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren”*). Datzelfde geldt voor de mogelijkheid van ontheffing in het tweede lid. De ontheffingsgronden van artikel 36 lid 2 uit de Richtlijn zijn niet overgenomen. Het is niet duidelijk waarom hier wordt gekozen voor het afwijken van de formulering in de Richtlijn. Ook bestaat het risico dat er in Nederland een andere interpretatie wordt gegeven aan het opslagverbod van artikel 36 van de Richtlijn.

Verzoek

Energie-Nederland verzoekt om de originele vertaling uit de Richtlijn 2019/944 aan te houden.

Artikel 3.3.8 erkenning als VGNO

Het eerste lid luidt: *“De Autoriteit Markt en Consument erkent op verzoek van een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit een deel van het systeem als volledig geïntegreerde netwerkopslagcomponent als het voldoet aan de volgende voorwaarden:*

- a. het heeft de eigenschap elektriciteit op te slaan;*
- b. het is geïntegreerd in het systeem;*
- c. het wordt uitsluitend gebruikt voor het waarborgen van een veilig en betrouwbaar beheer van het transmissie- of distributiesysteem voor elektriciteit.”*

Er wordt in lid 1 sub c niet ingegaan op wat veilig en betrouwbaar beheer betekent. In artikel 36 lid 4 sub c en d van Richtlijn 2019/944 wordt hier in meer detail op ingegaan. Daar staat onder andere in dat een VGNO geen commerciële dienst kan leveren. Een VGNO is ook in de meeste gevallen geen opslag. Dit artikel is in de Richtlijn gekomen om bijvoorbeeld kleine batterijen die noodstroom in een onderstation leveren uit te sluiten van het opslagverbod.

Voorstel

Energie-Nederland pleit ervoor om de tekst van de onderdelen c en d uit Richtlijn 2019/944 over te nemen in het wetsvoorstel.

Artikel 3.3.9 inkoop opslag: Kosteneffectief moet zijn “redelijke kosten op redelijke termijn”

In lid 2 van deze bepaling wordt bepaald dat ACM een ontheffing intrekt als blijkt dat marktdeelnemers op een kostenefficiënte manier in opslagfaciliteiten kunnen voorzien. In het vierde lid is onder andere opgenomen dat bij AMvB regels worden opgesteld over de wijze waarop een systeembeheerder aantoont dat marktdeelnemers geen opslagfaciliteiten bieden.

Ten aanzien van het tweede lid merkt Energie-Nederland op dat in artikel 36 lid 2 onder a Richtlijn 2019/944 dit criterium anders wordt verwoord. In plaats van “kostenefficiënte manier” staat daar “redelijke kosten binnen een redelijke termijn”. Deze bewoording is van belang om dat kostenefficiënt een andere betekenis heeft dan “redelijke kosten”. Bij “redelijke kosten” staan de kosten van een marktdeelnemer plus een redelijke winstmarge centraal, terwijl bij “kostenefficiënte manier” wordt gekeken of een marktdeelnemer de opslagfaciliteit kan bieden tegen lagere kosten dan een systeembeheerder. Deze laatste afweging kan ertoe leiden dat systeembeheerders de opslagfaciliteiten zelf in beheer nemen omdat zij van mening zijn dat zij het zelf kostenefficiënter kunnen doen, bijvoorbeeld door lage kapitaallasten, een lage winstmarge, schaalvoordelen, etc. Dit zou een korte termijn benadering zijn die negatief uitwerkt op de langere termijn kostendalingen die zijn te verwachten wanneer de voorziening van opslagfaciliteiten wordt overgelaten aan het marktdomein.

Voorstellen

Energie-Nederland pleit ervoor om de terminologie van de Richtlijn in zake “redelijke kosten” over te nemen. Een belangrijke overweging daarbij is dat hiermee het marktdomein de kans krijgt om opslagfaciliteiten aan systeembeheerders te leveren waardoor op de langere termijn de opslagfaciliteiten innovatiever en kosteneffectiever aangeboden kunnen worden.

Ten aanzien van het vierde lid onder b merkt Energie-Nederland op dat de wijze waarop een systeembeheerder aantoont dat de markt geen opslagfaciliteiten biedt, transparant en non-discriminatoir moet zijn. Energie-Nederland verzoekt om deze criteria toe te voegen aan deze bepaling.

Artikel 3.3.10 distributiebedrijven en energiebeurzen

In deze bepaling staat dat niet alleen de transmissiesysteembeheerder maar ook distributiesysteembeheerders activiteiten mogen ontplooiën op het gebied van energiebeurzen.

Energie-Nederland ziet nadelige effecten op de marktwerking indien de regionale distributiesysteembeheerders (op landelijk niveau) energiebeurzen kunnen beheren. Het is aan marktdeelnemers om uitwisseling tussen systeemgebruikers te faciliteren. We zien wel een rol van transmissiesysteembeheerders bij het beheren van landelijke beurzen. Die zijn immers nodig bij de allocatie van grenscapaciteit. Ook een ontwikkeling als GOPACS, ten behoeve van congestiemanagement, is een logische activiteit van een systeembeheerder. Dit is echter geen beurs maar een platform dat locatiegegevens koppelt aan een bieding in de energiemarkt. Dit zou onafhankelijk van de marktplaats moeten zijn. Het exploiteren van een handelsplaats als Entrnce of ETPA levert oneerlijke concurrentie op ten opzichte van commerciële initiatieven.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor het participeren of exploiteren van energiebeurzen te beperken tot de transmissiesysteembeheerder. Tevens zou duidelijk moeten zijn dat ook handelsplatforms niet als nevenactiviteit van (regionale) distributiesysteembeheerders zijn toegestaan.

Artikel 3.4.1 algemene bepaling transmissie- en distributiesysteembeheerder in verhouding tot Europees recht

Nuanceren aansluitaak en leveringsplicht distributiesysteembeheerder gas (Memorie van Toelichting, pagina 86)

In de gebouwde omgeving is dus gekozen voor een systematiek voor de uitfasering van het gebruik van aardgas waarbij de gemeente over de uitfasering van aardgas een definitief besluit neemt. Dit zal in (Omgevings)wetgeving vastgelegd moeten worden om de gemeente ook daadwerkelijk doorzettingsmacht te geven een dergelijk besluit te nemen en uitvoerbaar te maken.

Wel zullen enkele uitzonderingen op het verbod om in het gebied nog langer aardgas te transporteren noodzakelijk zijn voor bepaalde gasleveringen t.b.v. specifieke (zakelijke) afnemers/toepassingen en/of specifieke gebouwen.

Voorstel - toevoegen aan Memorie van Toelichting, pagina 86

Als in de Omgevingswet, of in een van de op basis daarvan opgestelde AMvB's, wordt opgenomen dat gemeenten in hun Omgevingsplan regels kunnen stellen gericht op het beëindigen van de voorziening voor aardgas in een gebied dan zou in de Energiewet de aansluitaak (gas), vanaf het moment genoemd in het Omgevingsplan, dienen te vervallen. Daarmee vervalt ook de taak om aansluitingen in gebruik te geven vanaf het moment zoals genoemd in het Omgevingsplan.

In de Energiewet dient tevens ruimte aan ACM gegeven te worden om systeembeheerders een voorziening op te laten bouwen voor kosten die samenhangen met de afbouw van het gassysteem alsmede dat uitzonderingen op het verbod om in het gebied nog langer aardgas te transporteren mogelijk zijn voor bepaalde gasleveringen t.b.v. specifieke (zakelijke) afnemers/toepassingen en/of specifieke gebouwen.

Artikel 3.4.2 taken systeembeheerders

Het tweede lid luidt: *“Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit neemt bij de ontwikkeling van het systeem in overweging of de inkoop van elektriciteits- en vermogensdiensten, de verzwaren van het systeem kan voorkomen.”*

Het derde lid sub b luidt: *“voor een transmissiesysteembeheerder mede het voorzien in voldoende grensoverschrijdende capaciteit om te komen tot een geïntegreerde Europese infrastructuur”.*

Ten aanzien van het tweede lid

Energie-Nederland juicht weliswaar toe dat deze afweging door de systeembeheerders moet worden gemaakt, maar is wel van mening dat deze afweging meer dwingend moet

worden gemaakt teneinde de systeembeheerders te prikkelen consequent de mogelijke inkoop van elektriciteits- en vermogensdiensten te betrekken bij de ontwikkeling van hun systeem.

Voorstel

Daarom pleit Energie-Nederland ervoor dat “in overweging neemt” wordt gewijzigd in “betrekt”.

In het derde lid sub b wordt niet nader geduid wat “*voldoende grensoverschrijdende capaciteit*” inhoudt, terwijl dit wel een fundamenteel punt is voor verdere marktintegratie.

Voorstel

Energie-Nederland pleit ervoor om de zinsnede “in overeenstemming met Europese afspraken” toe te voegen aan het derde lid sub b met als toelichting in de Memorie van Toelichting dat moet worden voldaan aan onder andere de eis van tenminste 70% van de transmissiecapaciteit, conform artikel 16 lid 8 VO 2019/943.

Artikel 3.4.5-3.4.7 meer waarborgen voor uitvoering investeringsplan

In deze bepaling wordt beschreven waaraan een investeringsplan van een systeembeheer moet voldoen.

In artikel 3.4.5 lid 2 onder d en e is opgenomen dat in een investeringsplan moet worden aangegeven welke investeringen worden gedaan voor een projectplan of een programma uit de Omgevingswet. Energie-Nederland juicht dit toe maar **wijst er wel op dat een investeringsplan ook zou moeten gaan over de (toekomstige) investeringen die nodig zijn voor het realiseren van een RES, of een vergelijkbare strategie voor een industrie cluster**. Dit moet ook in artikel 3.4.5 worden opgenomen.

Daarnaast wordt terecht onder g opgenomen dat een investeringsplan ook moet gaan over de investeringen in relatie tot de geweigerde en uitgestelde aanvragen voor aansluitingen en transport. Deze verplichting is van belang voor de voortgang van de energietransitie. Energie-Nederland merkt echter op dat in artikel 3.4.6 lid 5 weliswaar is opgenomen dat een systeembeheerder zijn investeringsplan uitvoert, maar dat er verder weinig waarborgen zijn dat een systeembeheerder daadwerkelijk de nodige investeringen doet of alternatieven inzet.

Voorstellen

1. In dat licht bepleit Energie-Nederland dat een investeringsplan jaarlijks en publiekelijk wordt geëvalueerd.
2. Energie-Nederland de volgende formulering voor aangaande artikel 3.4.6 lid 4 wordt als volgt geformuleerd: *“een reactie op de door betrokken partijen ingediende zienswijzen op het concept investeringsplan, met inbegrip van een deugdelijke motivering van het gevolg wat daaraan is gegeven”*.
3. Daarnaast zou ACM de expliciete mogelijkheid moeten krijgen om sancties op te leggen aan systeembeheerders wanneer het investeringsplan niet voldoet aan de wettelijke eisen of het niet tijdig wordt uitgevoerd.
4. Energie-Nederland stelt voor de marktpartijen vroeg te betrekken bij de investeringsplannen.

Artikel 3.4.8 aansluitaak elektriciteit en artikel 3.4.14 transportaak: meer waarborgen zijn nodig

In deze bepalingen is vastgelegd dat een aanvraag voor een grote aansluiting alsmede een samenhangende aanvraag voor transportcapaciteit door de systeembeheerder geweigerd mogen worden indien er redelijkerwijze onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is. Een systeembeheerder moet een weigering deugdelijk onderbouwen. In de Memorie van Toelichting (p. 88-89) is opgenomen dat een systeembeheerder bij een weigering ook moet kijken naar de mogelijkheid van flexdiensten om de schaarste op te lossen.

Energie-Nederland heeft een aantal opmerkingen:

1. Het is onduidelijk wat onder transportcapaciteit wordt verstaan. **Energie-Nederland is van mening dat het moet gaan om fysieke transportcapaciteit en niet om gecontracteerde transportcapaciteit.** Immers het gaat erom of er daadwerkelijke schaarste aan capaciteit is en niet zozeer om de theoretisch gecontracteerde capaciteit. Energie-Nederland stelt voor de definitie van artikel 2 sub 4 VO 2019/943 over te nemen.
2. Een systeembeheerder moet nagaan of inkoop van congestiebeheerdiensten tijdelijk een oplossing zou kunnen bieden (en op termijn systeemverzwaring). Dit ontbreekt in de Memorie van Toelichting. Energie-Nederland pleit ervoor om in de Memorie van Toelichting ook **congestiemanagement expliciet te noemen als onderdeel van de onderbouwing** die een systeembeheerder moet geven bij weigering van een aansluit- of een transportaanvraag. In de AMvB moet ook worden opgenomen dat een systeembeheerder niet alleen

flexdiensten maar ook congestiemanagement meeneemt in zijn deugdelijke onderbouwing.

3. De systeembeheerder moet weliswaar de verzoeker informatie verschaffen over benodigde uitbreidingsinvesteringen die nodig zijn om te voldoen aan de transportcapaciteit voor de aansluiting, maar dit is weinig zinvolle informatie indien de systeembeheerder geen informatie verschaft over de termijn waarbinnen wél transportcapaciteit beschikbaar is. Dit terwijl in de Memorie van Toelichting staat (p 93): *“Op grond hiervan moet voor de verzoeker duidelijk worden op welke termijn het transportverzoek alsnog geaccommodeerd zou kunnen worden. Ten slotte moet de TSB of DSB ook in zijn investeringsplan (kwalitatief) inzichtelijk maken waar zij transportverzoeken niet heeft kunnen accommoderen en aangeven welke investeringen hij gaat uitvoeren om deze alsnog mogelijk te kunnen maken.”*
Daarom stelt Energie-Nederland voor dat in de Energiewet of de AMvB wordt vastgelegd dat, in geval van een weigering, een **systeembeheerder aangeeft aan de verzoeker binnen welke (bindende) redelijke termijn de uitbreidingsinvesteringen (of alternatieven) gerealiseerd zijn**. Dit biedt ontwikkelaars meer houvast en houdt de prikkel voor systeembeheerders om tijdig te verzwaren concreter.
4. Bij het toepassen van flexibiliteit dient eerst gebruik te worden gemaakt van marktgebaseerde oplossingen waarbij de systeembeheerder het recht van de eindafnemer op transport afkoopt voordat overgegaan kan worden tot het aanbieden van transport met een verminderde beschikbaarheid. Wij stellen daarom voor om in de wet een duidelijke cascadering toe te voegen: eerst moet volledig beschikbare transportcapaciteit worden aangeboden, daarna kunnen marktgebaseerde oplossingen voor congestie worden ingezet, pas als deze niet tot voldoende transportcapaciteit leiden kan de systeembeheerder een aansluiting of transportcapaciteit uitstellen.
5. Er ontbreekt nu bovendien een regeling voor de situatie waarin een systeembeheerder niet aan de gestelde redelijke termijn kan voldoen. Om de investeringsprikkel concreet te houden is het wenselijk dat (markt)partijen de systeembeheerder met een drukmiddel kunnen aanspreken op hun verplichtingen. Daarom pleit Energie-Nederland voor het opnemen van **“een procedure als systeembeheerders niet binnen de gestelde redelijke termijn de aansluiting realiseren”** in de AMvB.

Daarnaast stelt Energie-Nederland voor de volgende toevoegingen op te nemen:

Voorstellen tekstwijziging [vetgedrukt]

1. Lid 1: Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit doet op verzoek een **deugdelijk en gemotiveerd** aanbod: [...]
2. Lid 4: De transmissie- of distributiesysteembeheerder doet een aanbod als bedoel in het eerste of tweede lid, binnen een redelijke termijn na het verzoek en realiseert de aansluiting binnen een redelijke termijn na acceptatie van het aanbod. **Bij overschrijding van de redelijke termijn is de transmissie- of distributiesysteembeheerder gehouden tot compensatie van geleden schade.**
3. Lid 5a: de wijze waarop de transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit bepaalt en onderbouwt dat **tijdelijk** onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is **en binnen welke redelijke termijn dit kan worden opgelost** als bedoeld in het derde lid;
4. Lid 5b: de redelijke termijnen, bedoeld in het vierde lid, die **bindend en afdwingbaar zijn** en kunnen verschillen afhankelijk van de aansluitcapaciteit van de verzochte aansluiting en het bij die aansluiting behorend spanningsniveau, en

Artikel 3.4.14 onderbreekbare transportcapaciteit: recht op compensatie

In lid 3 sub b wordt aangegeven dat regels worden gesteld over onderbreekbare capaciteit.

Energie-Nederland merkt op dat er geen duidelijkheid is over de compensatie voor het onderbreken en de wijze waarop dat berekend wordt (zie pagina 94 Memorie van Toelichting). Adequate compensatie voor gederfde transportrechten bij onderbreekbare capaciteit is niet goed te bepalen. Dit is met name het geval bij productie waarvoor geen transporttarief wordt betaald.

Voorstel

Met het oog hierop stellen wij voor dat onderbreekbare capaciteit door systeembeheerders wordt ingericht als een vorm van congestiebeheer (een flexdienst met een langetermijn contract). Dat biedt partijen en ook de netbeheerder meer zekerheid. Met het oog hierop kan in deze bepaling de verwijzing naar onderbreekbare capaciteit komen te vervallen. In het geval van beperkte marktwerking kan worden teruggevallen op de vergoedingen voor niet marktgebaseerde redispatch zoals omschreven in artikel 13, lid 7 van Verordening 2019/943.

Artikel 3.4.15 congestie en inkoop flexibiliteit elektriciteit

Op grond van deze bepaling moeten systeembeheerders overgaan tot de inkoop van flexdiensten, elektriciteit- of vermogensdiensten, waaronder redispatch, wanneer congestie dreigt. Dat moet gebeuren op een techniek-neutrale wijze en volgens transparante, non-discriminatoire en marktgebaseerde procedures. Ook structurele uitbreidingen voor netverzwinging vallen hieronder. ACM kan een ontheffing verlenen indien congestiemanagement economisch niet efficiënt is.

Deze bepaling is een implementatie van artikel 32 RL 2019/944. Het is niet duidelijk of deze bepaling nu is bedoeld om systeembeheerders aan te sporen om flexdiensten aan te kopen of om duidelijk te maken dat systeembeheerders in beginsel niet zelf flexdiensten mogen uitvoeren maar die bij de markt moeten inkopen. In dat licht is ook niet duidelijk op welke situatie een ontheffing van ACM precies betrekking heeft: betreft dat een ontheffing voor een systeembeheerder om geen actie te ondernemen tegen congestie of betreft dat een ontheffing voor het zelf uitvoeren van flexdiensten?

Voorstel

Energie-Nederland pleit voor verduidelijking van de doelstelling van deze bepaling alsmede de ontheffingsmogelijkheid.

Verder merkt Energie-Nederland op dat de toets uit het zesde lid (economisch efficiënt) inhoudt dat wordt getoetst of de systeembeheerder zelf kan voorzien in een dienst tegen een lagere kostprijs. Dit heeft het risico dat dat er alleen gekeken wordt naar korte termijn efficiency en niet naar de kostprijzdalingen en innovaties die de markt kan voortbrengen. Om de markt een kans te geven zou de toets moeten zijn of de markt een redelijke prijs hanteert, die in concurrentie tot stand komt.

Artikel 3.4.19a allocatie en reconciliatie

Een transmissie- of distributiesysteembeheerder stelt per onbalansverrekeningsperiode overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens artikel 4.1 de hoeveelheid op het systeem ingevoede en van het systeem onttrokken elektriciteit of gas vast en wijst de hoeveelheden toe aan de betrokken balanceringsverantwoordelijken.

Reactie Energie-Nederland

Alloceren is het toewijzen van de netto positie per onbalansverrekeningsperiode van alle allocatiepunten in het portfolio van een specifieke BRP. Reconciliëren is het verrekenen van de volumeverschillen welke zijn opgetreden naar aanleiding van het

verwerken van de vastgestelde verbruiken. Deze verschillen worden op frequente basis verrekend gebruikmakende van de in eerste instantie op profiel gebaseerde allocatievolumes.

Artikel 3.4.23 uitschakelen elektronische communicatiefunctie

In lid 2 is nog steeds opgenomen dat de aangeslotene de mogelijkheid heeft om de op afstand benaderbare meter te weigeren. In het kader van de energie-efficiëntie en in lijn met de Richtlijn dienen lidstaten het gebruik van de op afstand benaderbare meter te stimuleren. Hierbij past niet het mogen weigeren van de op afstand benaderbare meter. Bovendien wordt hiermee ook voorkomen dat na een verhuizing een consument wordt geconfronteerd met een niet op afstand benaderbare meter en moet deze consument alsnog kosten gaan maken om een op afstand benaderbare meter geplaatst te krijgen, bijvoorbeeld omdat de consument gebruik wil maken van het aanbod van dynamische prijzen. Dit draagt niet bij aan de energietransitie en levert extra gedoe op voor consumenten.

Het is dan ook niet meer dan logisch om in het verlengde van het verbod op meters zonder aparte meting (telwerken) voor afname en invoeding ook de *niet* op afstand benaderbare elektronische (conventionele) meter op termijn te verbieden. Hiervoor dient nu al een redelijke overgangstermijn in de wet te worden opgenomen.

Voorstellen

1. Energie-Nederland verzoekt om lid 2 te verwijderen. Aangeslotene kan nog steeds de verwerking van op afstand benaderbare meterdata voorkomen door de communicatiefunctie uit te laten zetten.
2. Energie-Nederland dringt aan op het opnemen van een overgangstermijn van 5 jaar naar een verbod op *niet* op afstand benaderbare meters (meetinrichting).

Artikel 3.5.3 aankoop NFOD elektriciteit

De leden 3, 4 en 5 luiden:

“3. De Autoriteit Consument en Markt kan de distributie- of transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit op verzoek een ontheffing verlenen als de Autoriteit Markt en Consument van oordeel is dat de marktgebaseerde inkoop van de niet-frequentiegerelateerde ondersteunende dienst economisch niet efficiënt is.

4. De Autoriteit Consument en Markt kan voorwaarden verbinden aan een ontheffing.

5. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld voor: a. de inhoud van een ontheffingsverzoek; b. de weging van een dergelijk verzoek; c. de procedure; d. de voorwaarden die de Autoriteit Consument en Markt aan een ontheffing kan verbinden.”

Voorstellen

1. Energie-Nederland bepleit dat de Ministeriele Regeling er komt en stellen voor dat in het vijfde lid “kunnen” wordt gewijzigd in “worden”.
2. Daarnaast stelt Energie-Nederland voor dat “efficiënt” in het derde lid wordt vervangen door de zinsnede “tegen redelijke kosten mogelijk”. Het is van belang dat de markt een kans krijgt om te voorzien in een NFOD en de toets zou moeten zijn of de markt een redelijke prijs hanteert, die in concurrentie tot stand komt. Als de toets wordt gebaseerd op het criterium “economisch efficiënt” zou dat inhouden dat wordt getoetst of de systeembeheerder zelf kan voorzien in een NFOD tegen een lagere kostprijs. Dit heeft het risico dat dat er alleen gekeken wordt naar korte termijn efficiency en niet naar de kostprijzdalingen en innovaties die de markt kan voortbrengen.

Artikel 3.5.5 taken voor gegevensbeheer voor distributiesysteembeheerder

In artikel 3.5.5 lid 2 wordt gesteld dat de taken van een transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit mede het gegevensbeheer omvatten, met inbegrip van de ontwikkeling van systemen voor gegevensbeheer, cyberbeveiliging en gegevensbescherming, met inachtneming van de toepasselijke regels en onverminderd de bevoegdheden van andere instanties.

Onduidelijk is waarom in artikel 3.5.5 lid 2 wel naar taken van de transmissiesysteembeheerder inzake gegevensbeheer wordt verwezen maar niet naar de distributiesysteembeheerder. Terwijl in lid 1 van datzelfde artikel dat bepalingen inzake de verzameling van gegevens omvat, wel naar beide partijen wordt verwezen.

Voorstel

Toevoegen van de distributiesysteembeheerder in artikel 3.5.5 lid 2.

Artikel 3.5.16 eisen ATO: sluit aan bij bestaande praktijk

Energie-Nederland pleit ervoor dat in de Ministeriële Regeling, wat betreft het meesturen door de leverancier van de ATO bij verhuizingen en inhuizingen, wordt aangesloten bij de bestaande praktijk van de sector. Lastenverhoging voor de energieleveranciers als gevolg van eventuele wijzigingen moeten worden voorkomen.

Artikel 3.8.1 algemene bepalingen tarieven

Lid 4 luidt:

“Een transmissie- of distributiesysteembeheerder brengt de tarieven in rekening bij aangeslotenen op zijn systeem of, in het geval van de transmissiesysteembeheerder voor gas, een netgebruiker als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel 11, van verordening 715/2009.”

Door geen onderscheid te maken tussen TENNET en GTS wordt met dit artikel de cascadering van de OV exit geregeld. Hierdoor voorkomen we risico-opslagen voor de eindafnemer en stroomlijnen we gas en elektriciteit verder en worden de elektriciteitsmarkt en de gasmarkt verder gestroomlijnd.

Voorstel

Dit kan geregeld worden met het schrappen van de passage: *“of, in het geval van de transmissiesysteembeheerder voor gas, een netgebruiker als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel 11, van verordening 715/2009.”*

Artikel 3.8.2 uitgangspunten en tariefstructuren

Lid 3 luidt:

“Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over uitgangspunten voor onderscheiding en opbouw van de in het eerste lid bedoelde tarieven en bij welke aangeslotenen of netgebruikers voor de transmissiesysteembeheerder voor gas, de onderscheiden tarieven in rekening worden gebracht. Er worden in ieder geval uitgangspunten gesteld voor:

- a. kostenelementen die bij de onderscheiden tarieven in aanmerking worden genomen,*
- b. de wijze waarop kostenelementen in aanmerking worden genomen in de onderscheiden tarieven, en*
- c. de wijze waarop de bij de onderscheiden tarieven in aanmerking te nemen kostenelementen worden bepaald.”*

Voorstellen

1. Elektriciteit of vermogen of elektriciteits- of vermogensdiensten voor congestiebeheer gaan een steeds belangrijker plek innemen in het systeembeheer. Dit zijn transportkosten en moeten als zodanig worden behandeld bij het berekenen van de tarieven.
2. Energie-Nederland is van mening dat er geen gereguleerde kosten via de markt in rekening bij eindafnemers gebracht mogen worden. De kosten behoren geen onderdeel te zijn van het commerciële aanbod. Dit is inefficiënt, omdat extra

risico-opslagen moeten worden meegenomen en het is diffuus wie uiteindelijk welk deel van de gereguleerde kosten bij welke eindafnemer in rekening brengt. Natuurlijk blijft het leveranciersmodel wel bestaan, waarbij de leverancier de gereguleerde systeemkosten voor de regionale systeembeheerder een op een bij de eindafnemer in rekening brengt. Daarom stelt Energie-Nederland voor het criterium op te nemen dat voorkomt dat gereguleerde tarieven een onderdeel gaan vormen van de leveringsprijs aan een eindafnemer.

Artikel 3.8.7 tarieven voor ‘maatwerk’

Energie-Nederland verzoekt in artikel 3.8.7 een verplichting op te nemen voor een TSB en DSB om een gespecificeerde onderbouwing te geven over de berekening van aansluitkosten. Dit is met name van belang voor realiseren van ‘maatwerk’-aansluitingen.

Voorstel tekstwijziging [vetgedrukt]

Lid 2. *“De berekeningsmethode leidt tot tarieven die transparant **en gespecificeerd** zijn, niet discrimineren en de werkelijke kosten van de transmissie- of distributiesysteembeheerder reflecteren in verband met het uitvoeren van de taken, bedoeld in artikel 3.8.1, tweede lid, voor zover deze kosten efficiënt zijn, en vermijdt dubbele vergoeding van kosten.”*

Opmerkingen en vragen – Hoofdstuk 4

Artikel 4.1 gegevens en processen

De in lid 2 opgesomde gegevens die via de gegevensuitwisselingsentiteit beschikbaar komen vraagt om een nadere duiding en een beperkte aanpassing.

De 3^e categorie betreft gegevens op klantniveau die op basis van andere wetten aan een instantie beschikbaar moeten worden gesteld. Wanneer deze instanties zich volgens nog te formuleren afspraken kenbaar maken bij de dan kunnen zij deze gegevens opvragen. Dit wordt voor de betreffende klant ook zichtbaar.

De 5e categorie kan in dit lid vervallen. Hier wordt met name openbare data bedoeld op basis van gecumuleerde en geanonimiseerde gegevens. Deze gegevens worden niet via de gegevensuitwisselingsentiteit beschikbaar gesteld. Voor dit soort gegevens is artikel 4.22 bedoeld. Waar het wél gegevens op klantniveau betreft is of sprake van 3e categorie of de 4e categorie.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor om de verwijzing naar 5° van artikel 4.1 lid 2 te schrappen.

Artikel 4.1 gegevens en processen

“2. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden gebruikt voor processen, zijnde:

1o. het functioneren van het energiesysteem waarbinnen leveren, aggregeren, produceren, invoeden, opslaan, handelen, balanceren, meten en het beheren van systemen in onderlinge samenhang op grond van het bepaalde bij of krachtens de hoofdstukken 2 en 3 plaatsvindt;

2o. het verkrijgen van inzage door een aangeslotene tot gegevens die op hem betrekking hebben;

3o. de toegang tot en uitwisseling van gegevens van een aangeslotene aan een ander op basis van een verplichting op grond van het bepaalde bij of krachtens een andere wet;

4o. de toegang tot en uitwisseling delen van gegevens van een aangeslotene aan een ander op basis van een verzoek van die aangeslotene;

~~*5o. de transitie naar een CO2-arme energievoorziening.”*~~

Energie-Nederland stelt voor dat deze nadere uitleg wordt opgenomen in de Memorie van Toelichting.

Artikel 4.3 register andere partijen

Aanwijzing van andere partijen die de gegevens die op grond van artikel 4.1 tweede lid, worden verzameld bijhoudt in een register, zoals opgenomen in artikel 4.3 lid 1, kan nu eenvoudig via een Ministeriële Regeling. Echter, het aanwijzen van nieuwe registers die via het Afsprakenstelsel benaderbaar moeten worden vraagt om zwaardere en zorgvuldiger regelgeving gezien de impact die dit kan hebben op het beoogde MFF en BAS.

Energie-Nederland is daarom van mening dat de verwijzing naar de in artikel 4.3 lid 1 genoemde Ministeriële Regeling vervangen moet worden door een verwijzing naar een Algemene Maatregel van Bestuur. De voordracht voor een krachtens het eerste lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide Kamers der Staten-Generaal is voorgelegd.

Voorstel – tekstwijziging artikel 4.3 [vetgedrukt]

1. Bij ~~ministeriële regeling~~ **algemene maatregel van bestuur** kunnen andere partijen worden aangewezen die de gegevens die, op grond van artikel 4.1 tweede lid worden verzameld, bijhouden in een register.
2. De artikelen 4.2 tweede lid en 4.4 tot en met 4.8 zijn van overeenkomstige toepassing.
3. **De voordracht voor een krachtens het eerste lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide Kamers der Staten-Generaal is overgelegd**

Artikel 4.9 register van gegevensuitwisselingsentiteit

(Tevens Memorie van Toelichting, pagina 127)

In artikel 4.9 is opgenomen dat de gegevensuitwisselingsentiteit een register bijhoudt. Dat is niet het geval. De gegevensuitwisselingsentiteit houdt zelf geen enkel register bij en gaat dat in de toekomst ook niet doen, aangezien de gegevensuitwisselingsentiteit in het afsprakenstelsel nooit verantwoordelijk kan zijn voor een databron (register). De gegevensuitwisselingsentiteit is voor wat betreft gegevens alleen verantwoordelijk voor de infrastructuur ten behoeve van de gegevensuitwisseling.

Voorstellen

Aangezien de gegevensuitwisselingsentiteit geen eigen register bijhoudt of hanteert (die liggen immers bij de TSB en/of DSB), moet artikel 4.9 worden geschrapt uit het wetsvoorstel.

Ook de verwijzing naar het aanvullende register van de gegevensuitwisselingsentiteit op pagina 126 derde alinea van de Memorie van Toelichting kan worden geschrapt.

Tevens moet in het eerste lid van artikel 4.20 klachtenprocedure de verwijzing naar het register van artikel 4.9 worden verwijderd (“die in een register als bedoeld in artikel 4.9 zijn opgenomen”).

Artikel 4.20 klachtenprocedure

Aanpassing van artikel 4.9 vereist vervolgens een aanpassing van artikel 4.20 lid 1.

Voorstel

De gegevensuitwisselingsentiteit voorziet in een transparante en eenvoudige procedure voor de behandeling van klachten van degene die gegevens aanlevert ~~die in een register als bedoeld in artikel 4.9 zijn opgenomen~~ of die toegang vraagt tot gegevens ten behoeve de processen als bedoeld in artikel 4.1.

Artikel 4.10 controle van gegevens

Artikel 4.10 bevat verplichtingen voor de gegevensuitwisselingsentiteit ten aanzien van de controle op de betrouwbaarheid en volledigheid van gegevens. Dit is echter niet mogelijk voor de gegevensuitwisselingsentiteit aangezien de gegevensuitwisselingsentiteit zelf geen gegevens en registers beheert (zie hierboven) en deze verantwoordelijkheid bij de systeembeheerders ligt. Conform de vereisten van artikel 3.4.30 collecteren distributiesysteembeheerders meetgegevens en conform artikel 3.5.7 moeten kwaliteitsborgingssysteem de transmissie- en distributiesysteembeheerder toezien op de betrouwbaarheid en volledigheid van gegevens.

De gegevensuitwisselingsentiteit is alleen verantwoordelijk voor de infrastructuur ten behoeve van de gegevensuitwisseling.

Voorstel – tekstwijziging artikel 4.10 [vetgedrukt]

1. Bij het ontvangen van gegevens gaat ~~de gegevensuitwisselingsentiteit~~ **transmissie- of distributiesysteembeheerder** de betrouwbaarheid en volledigheid daarvan na en hanteert procedures voor correctie van gegevens.
2. Bij het beheer van zijn register voert de ~~gegevensuitwisselingsentiteit~~ **transmissie- of distributiesysteembeheerder** een steekproefsgewijze en periodieke controle uit op de betrouwbaarheid en volledigheid van de gegevens en hanteert procedures voor correctie van gegevens.
3. De ~~gegevensuitwisselingsentiteit~~ **transmissie- of distributiesysteembeheerder** bewaart de gegevens die in een register zijn opgenomen gedurende een bij

ministeriële regeling vastgestelde termijn. Deze termijn kan verschillend zijn per type gegeven.

4. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld ter uitvoering van het eerste en tweede lid.

Artikel 4.12 samenwerking gegevensuitwisselingsentiteit

In artikel 4.12 is opgenomen hoe de samenwerking vanuit de systeembeheerders ten behoeve van data-uitwisseling tot stand moet komen (MFF) en op welke wijze de gegevensuitwisselingsentiteit dit ondersteunt (BAS).

Energie-Nederland is van mening dat artikel 4.12 veel te vrijblijvend is geformuleerd en geen recht doet aan de overeengekomen governance voor het datadelen. We pleiten daarom voor aanscherping van het artikel en doen een tekstvoorstel voor een gewijzigd artikel 4.12.

Voorstellen

Artikel 4.12 Overleg en ondersteuning door gegevensuitwisselingsentiteit

1. De systeembeheerders treden in overleg met degenen die voor de processen zoals bepaald in artikel 4.1 eerste lid overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze Wet gegevens dienen te verzamelen, aanleveren, houden, ontvangen, bewerken of uitwisselen, alsmede met anderen die een belang hebben bij de uitvoering van voornoemde processen, ten einde tot afspraken te komen die nodig zijn voor een effectieve elektronische uitwisseling van gegevens ten behoeve van voornoemde processen.
2. De gegevensuitwisselingsentiteit draagt zorg voor een effectieve, transparante en niet-discriminerende ondersteuning bij de totstandkoming en invoering van de afspraken zoals bedoeld in het eerste lid, met inachtneming van de door de hierbij betrokken partijen bepaalde ondersteuning.
3. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld ter uitvoering van het eerste en tweede lid.

Artikel 4.15 efficiënte en gemakkelijke toegang

In artikel 4.15 is opgenomen dat de gegevensuitwisselingsentiteit binnen een redelijke termijn en op gemakkelijke wijze toegang geeft ten behoeve van gegevens bedoeld in artikel 4.1.

Energie-Nederland vindt dat een Ministeriële Regeling, naast een invulling van een redelijke termijn, ook nadere regels zou moeten bevatten over wat onder een

gemakkelijke toegang wordt verstaan.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor om artikel 4.15 lid 3 te wijzigen met de volgende aanvulling [vetgedrukt]:

“3. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over een redelijke termijn en een gemakkelijke toegang. De redelijke termijn kan verschillen voor toegang tot gegevens ten behoeve van verschillende processen.”

Artikel 4.18 melden incidenten

Openbaar maken van beveiligingsincidenten door ACM en uitwisseling vertrouwelijke gegevens (artikel 4.18). Openbaarmaking moet aan allerlei beperkingen onderhevig zijn. Ook uitwisseling van deze informatie met andere (overheids)partijen moet beperkt zijn.

Artikel 20 van WBNI is heel strikt voor wat betreft het verstrekken van vertrouwelijke gegevens van aanbieders, dat regime overnemen of naar verwijzen. Energie-Nederland doet daarom onderstaand tekstvoorstel.

Voorstellen

Aanpassing artikel 4.18 lid 3, wijzigen naar artikel 4.18 lid 4

Indien openbaarmaking in het algemeen belang is **en het belang van de betrokken partij(en) niet onevenredig en onomkeerbaar wordt geschaad, kunnen Onze Minister** en de Autoriteit Consument en Markt een beveiligingsincident als bedoeld in het eerste lid openbaar maken of de gegevensuitwisselingsentiteit verplichten tot openbaarmaking.

Toevoegen nieuw artikel 4.18 lid 3.

Informatie betreffende de in het lid 1 bedoelde inbreuken die herleid kunnen worden tot een of meerdere partijen, worden door Onze Minister en de Autoriteit Consument en Markt niet verstrekt aan andere (overheid)partijen, tenzij het algemeen belang dit vereist en het belang van de betrokken partij(en) niet onevenredig en onomkeerbaar wordt geschaad.

Artikel 4.22 actieve en passieve openbaarmaking

Transmissie- of distributiesteembeheerders mogen geen tot een persoon herleidbare gegevens of gegevens waarvan zij het vertrouwelijk karakter kennen of redelijkerwijs hadden moeten vermoeden, openbaar maken, toegang tot verlenen of uitwisselen.

Energie-Nederland vindt dat deze tekst de suggestie openlaat dat ook uitwisseling van EAN-codes en meetdata door Transmissie- of distributiesteembeheerders niet is toegestaan omdat dit vertrouwelijke persoonsgegevens betreft. Energie-Nederland stelt daarom de volgende tekstwijziging voor om deze suggestie te ontkrachten.

Voorstellen [vetgedrukt]

Wijziging van artikel 4.22 lid 1 onder b) en eerste punt (1°)

geen tot een persoon herleidbare gegevens of gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs had moeten vermoeden, openbaar maakt ~~of toegang toe verleent en uitwisselt.~~ **Dit laat onverlet dat toegang tot en uitwisseling van dergelijke gegevens kan plaatsvinden in het kader van de uitoefening van de wettelijke taken van de transmissie- en distributiesysteembeheerder op basis van juridische (privacy) grondslagen.**

Aanpassing Memorie van Toelichting pagina 131 tweede alinea

Artikel 4.22 kent ten aanzien van de actieve openbaarmaking beperkingen. Er mogen geen gegevens openbaar gemaakt worden (i) die tot een persoon herleidbaar zijn, (ii) die een vertrouwelijk karakter hebben of (iii) waarvan openbaarmaking niet is toegestaan op grond van andere wetgeving. In beginsel gaat het dus om gegevens die geschikt zijn voor het publieke domein. **De verwijzing naar onder punt (i) genoemde gegevens laat onverlet dat toegang tot en uitwisseling van dergelijke gegeven kan plaatsvinden in het kader van de uitoefening van de wettelijke taken van de transmissie- en distributiesysteembeheerder op basis van juridische (privacy) grondslagen.**

Memorie van Toelichting, pagina 130: hoe om te gaan met persoonsgegevens andere betrokkene dan contractant

Op pagina 130 van de Memorie van Toelichting staan enige opmerkingen opgenomen over hoe vanuit het oogpunt van de AVG moet worden omgegaan met de verwerking van persoonsgegevens die niet alleen betrekking hebben op de contractant bij een leveringsovereenkomst (dan wel voor andere energiediensten), maar tevens op de bewoners van het huis waar energie wordt geleverd, die niet contractant zijn. Wat er nu staat geeft nog onvoldoende inzicht hoe de wetgever meent hoe partijen op een rechtmatige wijze persoonsgegevens kunnen verwerken zoals voorgeschreven bij en krachtens de Energiewet. De wetgever van de Energiewet veronderstelt dat partijen op een bepaalde manier hun rol in de energiemarkt vervullen, waarbij de partijen persoonsgegevens moeten verwerken. Het is dan ook noodzakelijk duidelijk te maken dat deze veronderstelde wijze van verwerken van persoonsgegevens ook mogelijk is met het oog op de AVG. Hierna wordt beschreven wat de problematiek betreft, waarom een

beroep op de grondslag gerechtvaardigd belang hier in aanmerking komt, en wat de volgende stap zou kunnen zijn.

De bewoners niet zijnde de contractant

Een verwerkingsverantwoordelijke dient een beroep op een grondslag in de zin van artikel 6 lid 1 AVG te kunnen doen om rechtmatig persoonsgegevens te verwerken. In de energiesector worden bijvoorbeeld bij de uitvoering van een leveringsovereenkomst (met natuurlijke personen) persoonsgegevens door de leverancier verwerkt bij het factureren op basis van het verbruik van de afnemer. In dat geval doet de leverancier een beroep op de grondslag uitvoering van de overeenkomst zoals bedoeld in artikel 6 lid 1 sub b AVG. Een ander voorbeeld betreft wanneer een partij intervalstanden van een afnemer (die een natuurlijke persoon betreft) verwerkt om energiediensten aan te kunnen bieden aan deze afnemer. In dat geval doet de betreffende partij een beroep de grondslag toestemming zoals bedoeld in artikel 6 lid 1 sub a AVG. De reden hiertoe is omdat op dit moment die partij alleen toegang tot de intervalstanden krijgt als deze toestemming van de afnemer heeft (artikel 26ab Elektriciteitswet 1998). De Energiewet kent deze bepaling niet meer, dus het zou kunnen dat deze partij ook een beroep op de grondslag uitvoering overeenkomst zou kunnen doen, maar die vraag wordt hier even buiten beschouwing gelaten.

Zowel bij het beroep op de grondslag uitvoering van de overeenkomst als bij de grondslag toestemming is de reikwijdte van de grondslag beperkt tot diegene die respectievelijk contractant is bij de overeenkomst en toestemming heeft gegeven. Bij de grondslag uitvoering van de overeenkomst moet het gaan om de betrokkene die partij bij de overeenkomst is. Bij de grondslag toestemming moet het gaan om de betrokkene die toestemming geeft. Nu kan worden betoogd dat de persoonsgegevens die hierbij worden verwerkt betrekking hebben op andere bewoners van het huis waar het verbruik is gemeten, dus ook de bewoner die niet contractant is. Dit betekent dat voor het geval er bij de leveringsovereenkomst een beroep op de grondslag uitvoering van overeenkomst wordt gedaan dit alleen opgaat voor de contractant en niet op de andere bewoners van het betreffende huis. Het is ondoenlijk en ook onwenselijk voor zowel de afnemer als ook de leverancier een leveringsovereenkomst te sluiten waarbij alle huisgenoten partij zijn. Voor de situatie dat een partij intervalstanden verwerkt waarbij een beroep op de grondslag toestemming wordt gedaan, betekent dit dat die toestemming van de contractant niet automatisch de verwerking van persoonsgegevens betreffende de andere bewoners rechtvaardigt. Dus er zal ook voor de verwerking van persoonsgegevens die betrekking hebben op de andere bewoners een grondslag moeten zijn. Ook hier is het onwenselijk dat partijen toestemming gaan verzamelen van alle bewoners van een huis.

Zowel het zorgen dat alle bewoners van een huis partij worden bij een overeenkomst als ook dat de toestemming van alle bewoners wordt verzameld betekent dat de verwerkingsverantwoordelijke een inventarisatie moet uitvoeren van de personen die op een bepaald adres wonen. Dit brengt allereerst een verhoging van de privacy risico's voor betrokkenen met zich mee doordat de betreffende verwerkingsverantwoordelijke moet inventariseren wie er allemaal achter de huisdeur verblijven.

Daarnaast brengt het verzamelen en verwerken van de gegevens die betrekking hebben op de bewoners een grote administratieve last met zich mee voor de leverancier bij het aangaan bij een leveringsovereenkomst, maar ook voor de afnemer die moet zorgdragen voor het aandragen van de gegevens en het zorgdragen dat alle bewoners de overeenkomst tekenen (dan wel de contractant machtigen). Dit vormt een grote switchdrempel die afdoet aan de competitiviteit van de markt. Voor wat betreft het gebruik van intervalstanden geldt ook een substantiële administratieve last voor zowel de partij als ook de afnemer en de bewoners, wat een remmende werking heeft op het gebruik van intervalstanden. Dat is vanzelfsprekend niet wenselijk omdat de intervalstanden een belangrijke rol spelen bij de verduurzaming van de Nederlandse energievoorziening.

Gerechtigd belang met betrekking tot de bewoners niet zijnde contractant

Het is dus redelijkerwijs niet mogelijk om de bewoners niet zijnde de contractant partij te laten zijn bij de (leverings)overeenkomst of om aan hen toestemming te vragen voor de verwerking van intervalstanden. Het lijkt echter aan te nemen dat de grondslag gerechtigd belang zoals bedoeld in artikel 6 lid 1 sub f AVG een mogelijk biedt.

Allereerst is het zo dat de partij de persoonsgegevens verwerkt om een dienst te verlenen aan de betrokkene. Het Burgerlijk Wetboek veronderstelt dat als een partij een overeenkomst is aangegaan dat deze partij de verplichtingen op grond van deze overeenkomst nakomt. Dit recht om een overeenkomst na te komen is in beginsel dan ook een beschermingswaardig recht. Dus ook de verwerking van persoonsgegevens die daarvoor noodzakelijk is.

Daarnaast moet er een afweging van belangen plaatsvinden tussen de belangen van de verwerkingsverantwoordelijke (of derde) enerzijds en de belangen van de betrokkene anderzijds. Bij de afweging van belangen dient ook het belang van de samenleving te worden meegenomen, aldus de Article 29 Working Party, bestaande uit de toezichthouders van de EU-lidstaten (WP29, Advies 06/2014 (wp217), p. 42-43).

De belangen van de leverancier en andere partijen die diensten leveren zijn groot. Wanneer partijen inventarisaties achter de voordeur moeten gaan uitvoeren dan heeft dit substantiële kostenverhogende gevolgen. Daarnaast geldt specifiek voor het gebruik van intervalstanden dat de verkoop van deze diensten (door het vragen van

toestemming aan alle huisgenoten) sterk wordt bemoeilijkt. Daar bovenop zijn daar nog de maatschappelijke belangen zoals een competitieve energiemarkt die niet gebaat is bij switchbarrières zoals het inventariseren van de bewoners en het verzamelen van handtekeningen, alsmede de transitie naar duurzame energievoorziening die gebaat is bij diensten met intervalstanden.

De persoonsgegevens worden uitsluitend ter uitvoering van een overeenkomst verwerkt als diegene die bevoegd is om een overeenkomst af te sluiten overeengekomen is om de betreffende dienst (levering van energie of gerelateerde energiediensten) af te nemen. Er kan vanuit worden gegaan dat de andere mensen dan de contractant die in het betreffende huis wonen een relatie hebben met de contractant, en dat verondersteld mag worden dat deze andere personen in het huis bekend zijn met deze bevoegdheden van de contractant om diensten zoals de levering van gas, water, warmte en elektriciteit in te kopen. Dat daar persoonsgegevens bij worden verwerkt door de leverancier mag ook bekend worden verondersteld bij die andere personen. Vanzelfsprekend kan een persoon die niet wenst dat de betreffende persoonsgegevens worden verwerkt bezwaar maken zoals bedoeld in artikel 21 AVG, waarna de verwerkingsverantwoordelijke een afweging van belangen moet maken gezien de specifieke omstandigheden van het geval.

De inbreuk op de rechten van de bewoners niet zijnde de contractant is beperkt gezien de relatie van deze met de contractant, het recht om bezwaar te maken, dat het met uitzondering van intervalstanden niet om gevoelige persoonsgegevens gaat en de mogelijkheden voor de verwerkingsverantwoordelijke om extra maatregelen te nemen ter bescherming van de rechten van de betrokkenen niet zijnde de contractant. Die extra maatregelen zouden met name van belang kunnen zijn voor het geval intervalstanden worden verwerkt:

- Voor zover er een beroep op toestemming zoals bedoeld in artikel 6 lid 1 sub a AVG wordt gedaan zal de reikwijdte van de verwerking nooit verder gaan dan zoals bepaald in de toestemming, waarmee verdere verwerking zoals bedoeld in artikel 6 lid 4 AVG wordt uitgesloten;
- Voor zover er een beroep op toestemming zoals bedoeld in artikel 6 lid 1 sub a AVG wordt gedaan zal de verwerking onmiddellijk worden gestaakt wanneer de kleinverbruiker bezwaar maakt zoals bedoeld in artikel 21 AVG (een absolute opt-out).

Daarnaast biedt het beroep op de grondslag gerechtvaardigd belang de mogelijkheid om het privé-, familie- en gezinsleven van betrokkenen zoveel mogelijk te eerbiedigen zoals bepaald in artikel 8 EVRM, door geen inventarisatie van de bewoners achter de aansluiting te hoeven uitvoeren.

Concluderend

Het is aan te nemen gezien het bovenstaande, zeker in het geval de genoemde maatregelen door de verwerkingsverantwoordelijke worden getroffen, dat bij de afweging van belangen (in algemene zin) de belangen van de betrokkenen niet zijnde de contractant minder zwaar wegen dan de belangen van de verwerkingsverantwoordelijke. De verwerkingsverantwoordelijke kan wanneer hij gegevens verwerkt voor de uitvoering van een overeenkomst een beroep doen op de grondslag uitvoering van de overeenkomst voor wat betreft de contractant en als deze toestemming heeft gegeven op de grondslag toestemming. Voor het geval de gegevens ook betrekking hebben op bewoners niet zijn de contractant dan kan de verwerkingsverantwoordelijke dus een beroep op de grondslag gerechtvaardigd belang doen.

De wetgever zal met de introductie van de Energiewet natuurlijk duidelijk willen maken dat hetgeen zoals voorgeschreven in de Energiewet ook tot het gewenste resultaat leidt mede gezien de randvoorwaarden op grond van de AVG. Het is dan ook aan te raden om de bovenstaande uitgangspunten in de memorie van toelichting op te nemen, zodat duidelijk wordt welke werkwijze door de verwerkingsverantwoordelijken als uitgangspunt is genomen bij de Energiewet.

Voorstel

Energie-Nederland dringt er bij EZK op aan de strekking van de tekst in de Memorie van Toelichting dienaangaande te herschrijven. Energie-Nederland meent dat het hierin beschreven uitgangspunt voor de verwerking van persoonsgegevens van andere betrokkenen dan de contractant (zoals huisgenoten), namelijk op basis van de grondslag gerechtvaardigd belang, de juiste uitleg van de AVG betreft. Een andere uitleg ligt niet voor de hand gezien de majeure privacy risico's die een andere uitleg met zich mee zou brengen, alsmede gezien de belemmering van de marktwerking en de bemoeilijking van de transitie naar een duurzame energievoorziening die deze tot gevolg zou hebben. Het lijkt tevens verstandig om dit met de AP af te stemmen.

Opmerkingen en vragen – Hoofdstuk 5

Artikel 5.1.1 aanwijzen regulerende instantie en taken ACM

In lid 2 is bepaald, dat ACM is belast met de taken die bij AMvB worden vastgesteld ter uitvoering van enkele met name genoemde artikelen in RL 2009/73 en RL 2019/944. De vraag is waarom is gekozen voor de tussenstap van een AMvB. In de wet kan ook direct opgenomen worden, dat ACM de taken uit deze Richtlijnen uitvoert, zoals ook in artikel 1a lid 1 Gaswet en artikel 5 lid 1 Elektriciteitswet is bepaald.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor lid 2 als volgt te wijzigen: De ACM is belast met de aan haar opgedragen taken ter uitvoering van het bepaalde bij of krachtens artikel 41 RL 2009/73 en de artikelen 11, 59 en 62 van RL 2019/944.

Artikel 5.1.3 openbaar maken data door ACM

Artikel 59 lid 9 van RL 2019/944 luidt als volgt: *“Om meer transparantie op de markt te bewerkstelligen en alle belanghebbende partijen alle nodige informatie, besluiten of voorstellen voor een besluit met betrekking tot transmissie- en distributietarieven als bedoeld in artikel 60, lid 3, te verstrekken, stellen de regulerende instanties de gedetailleerde methode en de onderliggende kosten die worden gebruikt voor de berekening van de desbetreffende nettarieven, ter beschikking aan het publiek, waarbij de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie wordt gewaarborgd.”* Uit dit artikellid blijkt, dat ACM de ‘gedetailleerde methode en de onderliggende kosten’ openbaar moet maken.

Op grond van het voorgestelde artikel heeft ACM slechts de geschatte kosten van transmissie- en distributiesysteembeheerders die zij gebruikt voor het vaststellen van een inkomstenbesluit of een tarievenbesluit met inachtneming van het bepaalde in artikel 10, eerste lid, onderdeel c, van de Wet openbaarheid van bestuur, openbaar te maken.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor artikel 5.1.3 als volgt te wijzigen. De ACM maakt *het methodebesluit en de onderliggende kosten* van transmissie- en distributiesysteembeheerders die zij gebruikt voor het vaststellen van een inkomstenbesluit [...] openbaar.

Artikel 5.1.4 geschilbeslechting partij-systeembeheerder door ACM

In lid 1 wordt aangegeven, dat een partij een klacht kan indienen bij ACM. In lid 2, 3 en 4 wordt gesproken over een aanvraag. In opvolgende artikelen wordt weer gesproken over klacht. Dit is niet consistent.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor het begrip ‘aanvraag’ te vervangen door het begrip ‘klacht’ en het begrip ‘aanvrager’ te vervangen door ‘klager’.

Concentratie klachten

Energie-Nederland merkt op dat er op verschillende plaatsen een geschillenprocedure dan wel klachtenprocedure wordt beschreven. Dat maakt het voor de rechtzoekende lastig.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de klachten- en geschillenprocedures te clusteren en op te nemen in hoofdstuk 5 of 6.

Artikel 5.1.5 geschilbeslechting balanceringsverantwoordelijken door ACM

Op grond van de Europese regelgeving dienen de prijzen van diensten op de energiemarkt marktgebaseerd te zijn. Op grond van lid 1 kan een balanceringsverantwoordelijke een klacht bij ACM indienen indien hij een geschil heeft over de voorwaarden van het aanbod waaronder elektriciteit wordt overgedragen. Op grond van lid 2 is een besluit van ACM in een dergelijk geschil bindend. Dit leidt ertoe, dat uiteindelijk ACM de prijs bepaalt. Dat is naar de mening van Energie-Nederland in strijd met de Europese regelgeving.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor om aan lid 1 toe te voegen: “[...] met uitzondering van de prijs van de te leveren dienst.”

Artikel 5.1.9 vaststellen methoden of voorwaarden

Op grond van dit artikel stelt ACM de methoden of voorwaarden vast die gelden tussen de systeembeheerders en marktpartijen.

Voorstel

Naar de mening van Energie-Nederland dient ACM zowel de methoden als de voorwaarden vast te stellen.

Artikel 5.1.10 procedure voorstel voorwaarden of methode

Dit artikel beschrijft de procedure voor voorstellen over voorwaarden en de methode. Verder geeft lid 1 aan, dat elke distributiesysteembeheerder zorgdraagt voor een voorstel voor methoden of voorwaarden. Energie-Nederland gaat ervan uit dat voor alle distributiesysteembeheerders gas of elektriciteit dezelfde voorwaarden en methoden van toepassing zijn.

Voorstellen

1. Energie-Nederland stelt voor het woordje 'of' te vervangen door het woordje 'en'.
2. Energie-Nederland stelt voor 'elke distributiesysteembeheerder' te vervangen door 'de gezamenlijke systeembeheerders'.

Artikel 5.1.11 toetsingskader ACM en procedure

In lid 1 en lid 2 is een aantal toetsingscriteria opgenomen. Energie-Nederland mist het criterium dat de voorwaarden en methoden redelijk moeten zijn. Het redelijkheidsvereiste is wel opgenomen in artikel 5.1.15 maar niet in artikel 5.1.11.

In lid 2 sub c wordt de gehele naam van de richtlijn genoemd.

In lid 1 sub d staat bepaald, dat ACM de voorwaarden vaststelt met inachtneming van '*het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van systeemgebruikers*'. Het doelmatig handelen van de systeembeheerder wordt niet genoemd.

In lid 3 staat bepaald, dat bij AMvB nadere regels gesteld worden over de procedure tot vaststelling, bekendmaking en inwerkingtreding van de methoden en voorwaarden en de procedure bij strijdigheid van het voorstel met de wet.

Voorstellen

1. Energie-Nederland stelt voor om de in lid 1 sub d het begrip 'systeemgebruikers' te vervangen door 'systeembeheerders'.
2. Energie-Nederland stelt voor om in lid 2 sub c alleen de getalsmatige verwijzing van de richtlijn te benoemen en niet de gehele naam, net als elders in het wetsvoorstel.

Artikel 5.1.13 verhouding tarieven, interconnectoren en transmissiesysteem op zee
Energie-Nederland zou graag opheldering ontvangen over het begrip ‘verhouding’ in dit artikel.

Artikel 5.1.14 goedkeuren methoden of voorwaarden ...

Op grond van lid 1 beslist ACM over de goedkeuring van de te hanteren methoden en voorwaarden. Naar de mening van Energie-Nederland zou ACM niet moeten beslissen over de goedkeuring maar de methoden en voorwaarden moeten goedkeuren.

Op grond van lid 2 beslist ACM over de goedkeuring van procedures voor de toewijzing van capaciteit en congestiebeheer met het oog op grensoverschrijdend transport via een interconnector of interconnectiepunt. Artikel 59 lid 10 van RL 2019/944 luidt echter als volgt: *De regulerende instanties monitoren het congestiebeheer van de nationale elektriciteitssystemen, inclusief interconnectoren, en de uitvoering van de regels inzake congestiebeheer. Hiertoe leggen de transmissiesysteembeheerders of marktdeelnemers hun regels inzake congestiebeheer, inclusief de toewijzing van capaciteit, aan de regulerende instanties ter goedkeuring voor. De regulerende instanties mogen verzoeken om wijzigingen in deze regels.* Lid 2 van het voorliggende wetsvoorstel is dus veel beperkter dan de bepaling in de RL.

Op grond van deze bepaling keurt ACM ook het binnenlandse congestiemanagement goed. Dat ontbreekt in het voorliggende artikel.

Voorts wordt in lid 3 een ‘elektriciteitsmarktbeheerder’ genoemd. Dit begrip is niet gedefinieerd.

Voorstellen

1. Zie eerdere opmerkingen: ook hier zou het woordje ‘of’ vervangen moeten worden door ‘en’.
2. Lid 1: Energie-Nederland stelt de volgende wijziging voor: ..... De ACM keurt de te hanteren methoden en voorwaarden goed.....
3. Lid 2: Energie-Nederland stelt de volgende wijziging voor: De ACM keurt de procedures voor de toewijzing van capaciteit en congestiebeheer goed van zowel de nationale systemen als de interconnectoren.
4. Energie-Nederland stelt voor om in de begrippenlijst een definitie op te nemen van ‘elektriciteitsmarktbeheerder’.

Artikel 5.1.15 voorwaarden LNG-beheerder

Op grond van lid 2 moet de LNG-beheerder jaarlijks de voorwaarden vaststellen voor het sluiten van overeenkomsten over het verlenen van toegang tot de LNG-installatie en de ondersteunende diensten.

Dat staat niet in artikel 32 van RL 2009/73. Daar is geregeld, dat de toegang van derden transparant, redelijk, en niet-discriminerend moet zijn.

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor om de verplichting tot het jaarlijks vaststellen van de voorwaarden te schrappen.

Artikel 5.2.2 voorzieningen i.v.m. capaciteit

Er wordt verwezen naar artikel 22 Elektriciteitswet en artikel 9 Gaswet. Artikel 22 lid 1 Elektriciteitswet luidt als volgt: *“indien naar het oordeel van de ACM ..... blijkt dat een netbeheerder in onvoldoende mate of op een ondoelmatige wijze kan of zal kunnen voorzien in het door hem te bereiken niveau van de kwaliteit van zijn transportdienst of in de totale behoefte aan capaciteit voor het transport van elektriciteit over de door hem beheerde netten, meldt zij zulks na overleg met de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en de netbeheerder van het desbetreffende net aan Onze Minister.”*

In het voorgestelde lid 1 volgt de melding aan de Minister alleen in het geval sprake is van *in onvoldoende mate of niet op een doelmatige wijze kan of zal kunnen voorzien in de totale behoefte aan capaciteit voor het transport.*

Voorstel

Energie-Nederland stelt voor de volledige tekst van artikel 22 lid 1 van de huidige elektriciteitswet over te nemen.

Artikel 5.2.6 grondslag eventuele reserve

In artikel 20 van VO 2019/943 staat beschreven dat lidstaten toezicht houden op de toereikendheid van de elektriciteitsvoorziening (leveringszekerheid, voorzieningszekerheid) op hun grondgebied. Zij doen dat op basis van de Europese beoordeling. Ter aanvulling van deze Europese beoordeling kunnen zij ook een nationale beoordeling verrichten. Indien een zorgpunt in de toereikendheid van de elektriciteitsvoorziening wordt geconstateerd ontwikkelen en publiceren lidstaten een uitvoeringsplan met een tijdschema voor het vaststellen van maatregelen om het zorgpunt weg te nemen. In artikel 20 lid 3 van VO 2019/943 staan de criteria

opgenomen waaraan een dergelijk uitvoeringsplan moet voldoen. Een dergelijk uitvoeringsplan dient vervolgens aan de Commissie ter beoordeling voorgelegd te worden.

Om de resterende zorgpunten op het gebied van voorzieningszekerheid weg te nemen kunnen lidstaten op grond van artikel 21 e.v. van VO 2019/943 capaciteitsmechanismen invoeren.

Voorstel

Aangezien een verordening rechtstreekse werking heeft is het naar de mening van Energie-Nederland niet nodig om artikel 5.2.6 in de nieuwe Energiewet op te nemen. Energie-Nederland stelt dan ook voor dit artikel te schrappen.

Artikel 5.2.7 analyse leveringszekerheid en voorzieningszekerheid

Op grond van artikel 23 VO 2019/943 dient er een Europese beoordeling van de toereikendheid van de elektriciteitsvoorziening gemaakt te worden. Deze beoordeling is gebaseerd op een transparante methodologie en dient aan een aantal criteria te voldoen (lid 5). Op grond van artikel 24 lid 1 VO 2019/943 omvatten de nationale beoordelingen de centrale referentiescenario's zoals genoemd in artikel 23 Verordening. Op grond van datzelfde lid kunnen nationale beoordelingen ook rekening houden met bijkomende gevoeligheden. Daarbij kan rekening gehouden worden met de specifieke kenmerken van de nationale vraag naar en het nationale aanbod van elektriciteit.

Verzoek

Energie-Nederland verzoekt EZK om naast de procedurele regels zoals genoemd in artikel 5.2.7 in elk geval ook inhoudelijke criteria op te nemen in een AMvB. Een dergelijke bepaling ontbreekt in het voorgestelde artikel 5.2.7.

Artikel 5.3.1 toezicht op naleving door ACM

Op grond van lid 1 is ACM belast met het toezicht op de naleving van de wettelijke bepalingen met uitzondering van de volgende artikelen:

- 2.5.1: balanceringsverantwoordelijkheid elektriciteit
- 2.5.2 lid: balanceringsverantwoordelijkheid gas
- 2.6.1: beschikken over een meetinrichting
- 2.6.4: installeren en beheren meetinrichting grote aansluitingen
- 2.6.6: meten grote aansluitingen
- Bepalingen waarop de Minister toezicht houdt (artikel 5.3.2)

Vraag

Energie-Nederland vraagt zich af wie toezicht houdt op deze onderwerpen.

Hoofdstuk 5.4 handhaving

Aan ACM en de Minister wordt de mogelijkheid gegeven een last onder bestuursdwang op te leggen. In de huidige wetgeving kan ACM alleen een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete opleggen. In het voorliggende wetsvoorstel kan geen last onder dwangsom worden opgelegd maar wel een last onder bestuursdwang.

Vraag

Energie-Nederland vraagt zich af of het juist is dat ACM een last onder bestuursdwang kan opleggen en geen last onder dwangsom.

Opmerkingen en vragen – Hoofdstuk 6

Artikel 6.4 voorhangprocedure

Bij vele onderwerpen in dit wetsvoorstel is bepaald, dat ze nader uitgewerkt zullen of kunnen worden bij AMvB of MR. Gezien de (technische) aard van de nader te regelen punten, de inhoud en de operationele impact van deze punten en regelingen op de energiemarkt en niet in de laatste plaats de complexiteit van de te regelen punten ziet Energie-Nederland in titel 6.4 graag opgenomen, dat: 'een Algemene Maatregel van Bestuur of Ministeriële Regeling wordt niet eerder vastgesteld dan nadat marktdeelnemers in staat zijn gesteld hun zienswijze te geven over de inhoud van de regeling'.

Opmerkingen en vragen – Hoofdstuk 7

Overgangsrecht

Tot slot van merkt Energie-Nederland op, dat de sector groot belang hecht aan deugdelijk en transparant overgangsrecht. Hierbij gaat Energie-Nederland ervan uit, dat de markt ruim voldoende tijd gegeven wordt om alle benodigde aanpassingen door te voeren.